

Mārijas Vēstis

Ilustrēts nedēļas šurnāls sievietēm,
literatūrai, mākslai un sadzīvei.

N° 5.

1909. gadā.

Iznāk trešdienās.

Saturs:

Morāle un reliģija. No prof. Fr. Paul-
fena.

Krievijas nākotnes ekonomiskie jautājumi.
Prof. Dr. K. Balošča.

Imunitāte un mākslīga imunitācija
pret baktēriju slimībām. Dr. med.
G. Veldau.

Daunas (Down) filozofs. Par Ēšarla
Darvina personu.

Melontas sala. Nākotnes ainas no L. Sellen-
bacha.

Schellumā. J. Atwatera dzejolis.
Modernā buķeris māksla.

Jaunākās modes parafrāzes.
Apstāsts.

Dārzādas siņas un pašņojumi.

Bildes: Pulvera tornis, Pēteršena
vaļņnīza, Lopuhins, Lintols.

Abonēšanas maksa

Ar pēdējās gada maksu:

Par gadu 3 rub. 50 kop.

" 1/2 gadu 2 " "

" 1/4 gadu 1 " "

Rīgā saņemot:

Par gadu 2 rub. 50 kop.

" 1/2 gadu 1 " 50 "

" 1/4 gadu 75 "

Ar pēdējās gada maksu:

Par gadu 5 rub. — kop.

" 1/2 gadu 2 " 50 "

" 1/4 gadu 1 " 25 "

Numurs maksā 10 kop.; tāpa ar adreses maiņu 10 kop. Studētājiem maksā 10 kop. par vienlaicīgu saņemšanu.

II. Rig. Krahj-Aisdemu Sabeedriba

tagad atrodas

Sabeedribas pašchas jaunajā mahjā

Aleksandra eelā Nr. 12

(Dfirnamu eelu stuhri).

Bezem noguldījumus no 1 rubla sabot un maksā 5—6 procentus; par tefošu rešinu 4 proz.
Noguldījumus īsmakā tuhtit beš usteitšanas.
Išineed' aishnumumus pret wehršpapireem, obligazijam, galmeneeem un peršonigu drošhibu.
Darba laiks no 10—2. Telefons 1388.

W a l d e.

Kaunuma, ahdas, šilistšdas, p'rhšča un dšimuma šlimibās
Wenas no p. 9—1 un no 6—1/2 9 w.
Damas un behrns no plšfi. 5—6 w.
Rigā, Maršalu eelā Nr. 8, tuwu
pee Grehžneeku eelas.

Bezemu ahdas, pubšča un
weneriškus šlimneekus šavā privat-
šiniškā, Terbatas eelā Nr. 7 (ee-
ja no Dfirnamu eelas), no plšfi. 9—11
un no 5—6 un beš tam štrdeenās
no plšfi. 7—8 wafarā.

Dr. Machtus.

Dr. J. Kraukst.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peedahwā

eekšdšemes un ahršemes wihnus,

kā ari konjaku „Royal“,

štipru wihnogu wihnu 50 kap.

šefošchās šiliales:

Šuworowa un Dfirnamu eelu stuhri,

Šelgawas šhofejā Nr. 12,

Ahgenskalnā, Wlešča eelā Nr. 4a,

Petšhat kunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Rigas stuhri.

Pirms Dubš sehklas eepehrkat

peeprafat, luhdsu, pehž mana jaunā wišpahrigā, wišpiliugakā
zenu rahditaja latweešču walodā (ar nobildejumeem un
daudš jaunām sehflu sortem laukšaimneezibas nodatā), par dahrša,
lopkopibas augu, koku un puku sehklam, wišbagatafajā
išwehlē, tiktai pirmā labuma, pareišās sortēs un ar išmehinatu
dihgššanas špehju. Zenas koti mehrenās. Zenu rahditaju dod
un išfuhta par welti

H. Goeggingers, Rigā,

sehflu tirgotawa (paštahw no 1851. gada),

Kahrta eelā 13, blakus Šehdera maščinu noliktawai.

Firmas rašhojumi ir godalgoti wairak kā 100 reises
eekš- un ahršemes ištahdēs.

Pehrzeet abtršchujamas mašchinas

„Baltica“

Winas ir beš konturenzes, weentahrešchakās un išturigakās
konstrukzijas. Ideals no šchujmaščinam, kas išlabo
darba špehju un dod labu pekšu.

Dabujamas tiktaj

J. Kronberga šchuj- adamu maščinu
un welošpedu weikalā,

Rigā, Kungu eelā Nr. 28.

No Ministrijas 30. nowembri 1906. gadā apstiprinatā

Latweešču Laukšaimneeku

Ekonomiskā Sabeedribā

war eestahtees par beedreem wiš pilngadigi abeja dšimuma semes
ihpašchneeki, arendatori, pušgraudneeki, laukšaimneezibas un uš to
atteezofcho nosaru špezialisti, pahrwaldneeki un wišpahri peršonas,
kuras kaut kahdā šinā nodarbojas ar laukšaimneezibu, eemakšajot
wišmas 10 rbl. dalibas naudas un 1 rbl. eestahšchšanās maksas.

Sabeedribas weikali:

Rigā, leelā Rehniku eelā 29, telef. 1379. Šelgawā, Katolu
eelā 46, telef. 72. Leepajā, agrat Fridrihšons. Wentšpilē,
agrat D. Wlešchaks. Wanškā, wezajā klubā. Šaldū, agrat Šeelawš.
Šehlabmeestā, Pašta eelā. Walfkā, agrat P. Šaretoks. Wainodē,
netahl no dšelfszeka stazijas. Šagare, pee tirguš. Dobelē,
pretim bašnizai, Blumberga namā. Šmitlenē, Peteršona namā.
Wez-Muzē, pee tirguš, pahrdod wišadas no laukšaimneekeem
par wišlabakam atšihtas mašchinas, mašfligus mehfluš,
sehklas un zitas laukšaimneekeem wajadšigas leetas.

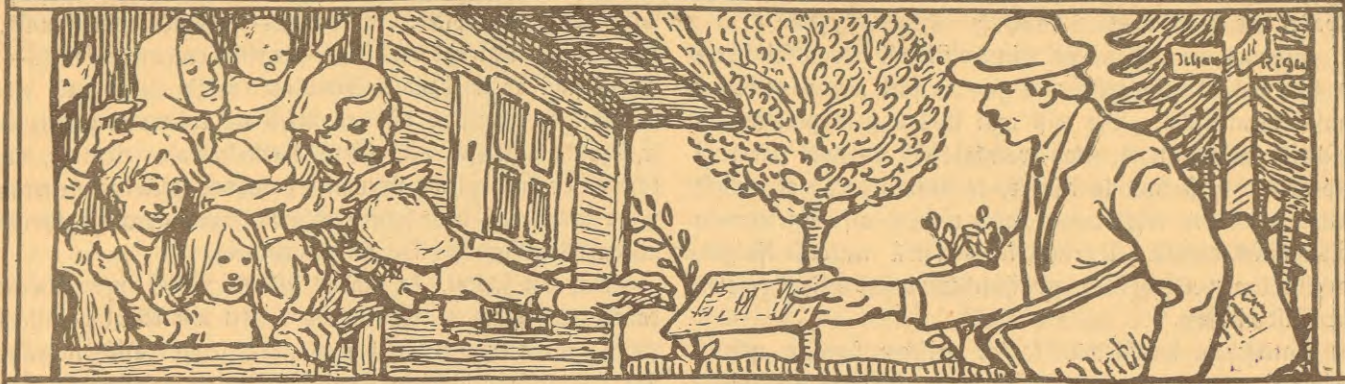
Sabeedriba

1907. gadā pahrdewufe dašchadas prezes par 570,339 rbl. un
war dot beedreem-eeprizeem uš tā jau lehtajam pahrdošchanas
zenam 10% diwidenda uš twaita kufgarnituram, un 20% diwi-
denda uš wišām zitām maščinam un beš tam atšizinat wehl wairak
tuhtštošchus rublu preekš wišpahrdberigeem ušnehmumeem, par
kureem špreediš pilna šapulze 12. junijā, Šelgawā.

Rihfotajs-direktors:

agronoms J. Šifeneeks.

Mahjas Weefis

Nr. 5.

Rīgā, 4. februārī 1909. g.

54. gada gājums.

Morale un religija.

No profesora Fr. Paulsena.

(Turpinājums.)

Ja Spinoza nebuhtu par daudz nogrimis savā antiteoloģiskā un antiteoloģiskā apluhstochanā, tad viņš buhtu varējis savām formulām wehl peemetinat fekoščos apzerejumus. Univeršumu mehš wispirms pašstam ahreji, fīfikalīfki un astronomīfki; wina eefšeeene, kuru zaur wispahreju metafīfīfku spēkulaziju atradam tikpat taħlu sneedsamees kā kufstību pašauli, kamanaš notikumu pašauļe nowehroščanai naw tīf plašči peeejama. Itweens teefchi wina pašst tīf taħlu, zīf pats sawā eefšeeenē to peedstīhwojis. Peħ analogijas mehš no kermenīfām parahdībam fleħdšam uš eefšeeju dšīhwi preefšč zilweku un kufstonu pašauļes. Zaur walodas un rakstu attīhstīščanos mehš zīf nezīf dabonam eepašīhtees ar zilwezes garīgi weħsturīfko dšīhwi. Par kaħdu pahzilwezīfku gara dšīhwi mehš itīn nela nešnam; kā mehš kufstonu dweħfeles dšīhwi waram īstulkot zaur sawa pašča eefšeejās dšīhweš sematām parahdībam, tā zaur metafīfīfku konstruetā weetā waram sawas buħtes augstakās pušes eetulkot eefščā kaħdā augstakā gara dšīhwe. Ščaī fajehgumā mehš peedomajam Deewam jeb Wīshīstēnājam gudribu, labfērdību, taīf nību, šweħtumu. Mehš nedomajam ar to teoretīfki no teīt wina buħti, taš wispahrim naw eefpeħjams; mehš pat neušdroščīnāfmees wīnam peedomat fajehgu un gribu, fajehga un griba mums pašstama tīfai pee zilweka, warbuht ka taš ir tīfai semes spēħti, ne zītadi kā warbuht ari redse un dšīrde ir tīfai semes organi. Mehš ar to tīfai īsteizam, ka mehš wina buħti gribam nogīst ar wispīlnīgato, kas mums dots. Weidojoščā mahfīla wīfos laīfos deewīščto īstehlojuše zilweka weidā un dara to wehl tagad; ar to mehš nebuht nedomajam, ka wīnam īhstēnībā ir kaħds weids; zilweka gīhmi leetojam tīfai kā wispīlnīgato un eewehrojama to meeħbas weidu, kaħds mums ir, kā fīmbolu absołuti pīlnīgam. Tapat mehš leetojam wispīlnīgakās zilwezības

teħlu kā fīmbolu preefšč Deewa nenogeedamās un neīšdo-majamās buħtes.

Un pee tam mehš ščeetamees sekojam weenīgi īhstēnības norahdījumeem. Seme weenīgais unīwersuma ložeklis, kufšč mums tuwaki pašstams, pamatots un ar sawu attīhstību it kā wīrsīts uš organīfku dšīhwi, un šči atkal teezas uš garīgu dšīhwi, kura zilwekā fašneeds sawu mehřki. No spēkulatīwā fīlosofija bīja ušbuħwejuše fajehgumu šematā, to jaunā biologija mehģina īstehlot kā weħsturīfku attīhstības gaitu. Ja nu atfwabīnājās no kaušalītaš nepareīšā fajehguma, it kā zehlonis few pa preefšču stumtu un dšīhtu weizi (darbību) un ar Loģi tanī eerauga īhstēnības wīfu daķu waj ložeklu neatkarīgo faštanofčanos uš weenīhđfīgu kufstēščanos waj pahrgroščanos, tad warēs teīt: muħfu planeta attīhstības gaita, kura zilweka weħsturīfkā dšīhwe fašneeds sawu augstako pakāħpi, teef peewīlka no šči sawa augstakā fatura kā no sawa mehřka. Un līhđfīgi, ar Arīstoteķa wahřdu, leetu wīfums teef peewīlks waj kufstīnats no Deewa kā no sawa mehřka.

Uš to pašču norahda ari tīfūmības līfumu kā dabas līfumu, protīf kā garīgi weħsturīfās dšīhweš dabas līfumu apluhstochana. Tā ka weħsturīfā dšīhwe ir gabals no wīfuma dšīhweš, tad ari tīfūmības līfumeem wajaga buħt tanī dībīnateem un īstīfīdrot wīna buħti. Ja, mehš teīt fīm, ja zilweka garīgā dšīhwe ir eefšeejās dšīhweš augstakās un bagataķais īstulkojums, kaħdu pašstam, tad tīfūmības līfumi preefšč mums ir Wīshīstēnāģa pašnotēķščanās wīsaugstakais weids. Ari te jaunā biologija parahdas kā sawe-notajš ložeklis starp dabu un weħsturi. Zaur to nahf godā kaħds weģā Heraklīta wahřds: wīf līfumi mītināģas no weena, no deewīščkā. Un Ģete faķa to pašču: „Tīf lab mašumā muħščīģi, ka leelumā darboģas daba, darboģas

zilveka garš, un abi ir atspīhdums no tās pīrmgaifmas augšā, kura neredzami apgaifmo wifu pašauli."

Schāi fajehgumā war ar Bekonu teikt, ka filosofija, kura wispirms leekas nowedam pee ateišma, dšitaki nēmta, atwed atpafat pee Deewa.

Sinams, ne wifš pirmit minetee filosofi eedraudsejufšees ar šho pašauls formulu, lai gan ne pret weenu neisturas mafat atraidošči. Bet wifš tanī sūnā weenis prahtis, ka ihšteniba nebuht naw nefas weentahrschš un pats par sewi faprotams; wifš kaut kā issafas, ka uniwērsums esot leelifšs brihnumš, kura besdibenigo buhti nespehi aifšneegt zilweka wisdšitakās domas. Un wifš katrs fawā walodā isteizās, ka zilwekam peeklahjotees, ar bijafšanū atšiht neismehrojamo un neisdbinamo.

Pateefšam jaatšhstās, ka ar wifšēem faweem apbrihnojameem panahkumeem pehdejos gadu šintenos šinatniškee pehtijumi ir wehl tašlu no efamibas leelās miħklas atminejuma, ka šchi pat wehl teef muħfu azis aifšween leelata un brihnišškata. Uniwērsuma isweidojumu dšitums atwehrees arween jo neismehrojamašs, arween jo neifšmekamata wiku daščadiba un pilneštiba. Šit weentahrscha un aptwerama wehl guleja pašauls Aristoteka, šwehtajā Toma azu preefšā; kahdos neisdomajamos besdibenos no ta laifa astronomija un šifika naw wedufe; biljoni juħdšchu, gadu, wiku, ar kureem tās reħkina, gidibu wifur noštahda besgalibas reibinošchā malā. Pee kahdeem organifazijas, winaš wehršchanās un pašahweščhanas noslehpumu dšitumeem biologija neredš sewi nowestu, kopsch wina mahzijufšs rihkotees ar mikroštopu un fawu darbu laukā eeneħmufe ari attihštibas weštures ispehtifšchanu; kahdā neismehrojamaš tumšā, wešturiškeem pehtijumeem arween wairaf uš preefšchu ejot, nesteepjas atpafat zilweka dšihwe, un ta tatschu preefšch pahra gadu šinteneem tit gaischi un noslehgta guleja šarp pašauls radifšchanu un pašaro deenu. Pehtifšchana tit maf pahrwehrtufe pašauli par weentahrschu reħkinaščhanas uš dewumu.

Pehtifšchana domajofschu zilweku nenowed pee leetu gala, bet titai pee uniwērsuma pahrlēekuma nojauščhanas un atšifšchanas; wina padara to, ka tas, kurech ar šchēhštū prahtu wina nododas, ne augšprahtigi, bet dšiki un pašemigi fajuhst fawu neezibu. Ta ir ta fajuhsta, kura dšihwoja Āutons un Kantš. Ari Gete no tās pildits; tas parahdas wifur wina isteizeenos profā un farunās ar Cēermani: „Domajofschu zilweka šfaištakā laime ir, ispehtamo buht ispehtijufšam un neispehtamo meerigi zeenā godā turet."

Šchi bijafšchanas fajuhsta preefšch besgalibas, is kuras pluhst un kura eetes ari muħfu dšihwiba, ir tas pamats, kura fakožas leetu religifka ušluħtoščhana. Bijafšchana aptwer titlab pašemibu kā patahwibu: pašemiba, fawa pašcha neezibas un nepeteezibas fajuhsta pretim besgalibai, pašahwiba, ta fajuhsta, ka besgaliba esot neween kaut kas ahreji pahrawens, bet kaut kas, eefsch ka pašcha dšihwiba un zentiba teef nesuhdami kopta un nehfata kā kaut kas is winaš radits. Tahdas fajuhstas ir religijas šrds puštiefšchana. Nogidumi, kuros ta tehrpjas, fajehgumu formulas, kuras filosofu un teologi mehgina eetwert šchos nogidumus, pee

religijas ir nejaufchi un pagahjigi. Nogidumu un fajehgumu wehrtiba ir ta, ka wina kā simboli, kuros fajuhstas dabū preefšchmetu, religifkā dšihwe padara kopibu un paštau eefšejamu: un religija eefšejama weenigi tautas pašahwigas dšihwes kopibā; te peedalas ikweens atšewifšchkais, tapat kā pee walodas un dšejas, pee tikumeem un teefšbam. — Schāi sūnā ar fajehguma formulam nekad nefas naw panahkš; kā religifkāš dšihwes neseji un rofinataji šwarigati ir bijufchi mahkšla, peħz Getes Neisteizamaja widutaja, un kultus, ar kuru pirmā weenmehrr parahdas zeešchi faweenota; wina ušdewums ir juhtami redsamā kahrtā aprahdit zilweka atteezibas uš pahruhtigo un pahreħdšigo.

Man nu šchēet, ka tahdas juhtas peeder pee zilweka dabas nesuhdamam ihpatnibam Ari nahkotnē mainifšes weidi, kuros winaš eetehrpjas, bet buhte paliks ta pate. Lai šinatniška pehtifšchana waj kā isweido nogidumus par ihštenibu, preefšch religifkāš fajuhstas weenmehrr paliks telpas. Religija nekad neifšmirs, wina wifai apmeerina zilweka omas wiseefšchējās un dšitakās wajadšibas. Ta wajadšiga laimē, lai nedabuhtu galu pahrgalwibā un apštulbumā, lai pazeltu azis uš augštatu un preefā un pateizibā isiektu, ka laime neteef nēmta kā pašcha nopelns, bet kā brihwa welfšcha; ta wajadšiga, kad zeribas un nodomi isgaisš, eewehrojot, ka pašauls leetam naw absolutas nošhmes; wajadšiga ta wifu zilwezišku leetu absolutā nesinamibā un pašcha nahkotnes nepašifšchanā, lai nekristu par upuri mahatizibai, kura bes zeetas peeturas blandas apkahrt, waj patahwibai, ka wifš, kas ween nahk, ir par šwehtibu fuhtits; drošchi ween naw nekahds nejaufschš atgadijums, ka mahatiziba ahtri isplahtas, kur šchi tiziba atkahpjas.

Tahlat es tizu, ka labakaju šrdis religifkām fajuhstam weenmehrr bijufšchas un buhs atwehrtas. Jo šchēhštaki un šfaištaki attihstas kahda zilweka dwehsele, jo wairaf peeejama wina ir bijafšchanas fajuhstai, kura ir religijas pamats; jo nopeetnaki un dšitaki wina nem dšihwi, jo wairaf wina atšihš pašemibā, žit tašlu wina palikufe pafat šawam idealajam ušdewumam; jo leelati un plaščakt ir zenteeni, kuri pilda dšihwibu, jo štipraka un moščaka ari ir tiziba labās leetas heidsamā un galigā ušwarā.

Bet te daščs eebildis, kapeħz tad tagad tit daudš nopeetnu, kreetnu un pateefšbu miħlejoschi zilweki paleef šwešchi neween basuizas dšihwei, bet ari neturas un pat negrib turetees ne pee kahda weida religijas? — Šcho faktū atšihštot, un man šchēet, ka par to naw ko šchaubitees, isšfaidrojumu warbuht war atrašt šefofšhos apštahkšos. Wispirms eefšimtās dahwanas uš religiju wifšēem indiwideem naw weenadas. Ir zilweki, pee kureem intelektam waj gribai ir tahds pahrsvars, ka juhtu šmalakata waj brihwata pašauls nemas newar attihštitees. Par kahdu matematiki stahsta, ka winašch kahdu dšejoli islakšjis dušmigs esot prašjiss: kas tad ar to esot peerahdits? Wina šmadšenes, tā bija wiršitas uš demonstrifšchanu, ka tanis preefšch žita ka nebija telpu, nedš interesefš; ari daba winaš nēka nebuhs teikufe, ja ta nebuhs bijufe reħkinu ušdewums. Darwinam, leekas, gahjis lihđšigi. Winašch stahsta, ka pašahchana preefšch dšejas winaš pamafam esot ismirufe;

kas wifū fawu muhſchu ar wifēem faweem ſpehkeem darbojes gar ſinatnem, taſ deef waj iſbehgs taħdam eeſpaidam. Žitus praktiſki uſdewumi tā paħrnehmufchi, ka wimeem naw nekahdas fajehgas preefſch zita ka, kaſ neſtahw ar to ſakarā. Tee war buht godigi, kreetni, labdarigi žilweki; un tomeħr attihſtibu netureſim par normalu; eefſchejas dſihweſ ſwariga puſe iſrahdas panihkuſe, ta puſe, zaur kuru žilweka daba atweras ſkaiſtumam, dſejai, briħwibai. Warbuht, ka nu war teikt, ka muhſu laiſos rodas jo dauds taħdu wiħru. Šcho weenpuſejo attihſtiſchanos ſekmē darba dalifchana, dſihweſ meħaniſeſchana, ſpezialiſeſchana, kura ir tagadnes ſpehſ: daſchi pat lepojas ar aprobeſchajumu, ja neteikt aprobeſchotibu. Senejeem greeku filoſoſeem, wiħuſ laiſu ſinatneekem, 17. un 18. gaduſſimtenu domatneekem bija plaſchakas un briħwafas atteezibas uſ uniwerſumu nekā daudſeem tagadnes peħneekem, kuri no paſcha ſaħtuma kaut kur eeroſas un tad ſawā alā eerakuſchees no debefſ un ſemeſ wairſ nefa neredſ. Un liħdſigu weenpuſibu warbuht iſaudſina weenpuſiga nodofchanaſ amatam, kā to praſa tagadne. Agrak dſihwe bija weenkahrſchaka un wiſpuſigaka, atteezibas uſ žilwekeem un leetam daſchadakas, tapeħz ari fantaſija darbigaka un ſajuhtu dſihwe bagatigati un weenliħdſigati attihſtijuſeſ. Spezialiſiba un ihpaſchi ſinatniſka ſpezialiſiba par wiſam leetam weizina tāſ juhtas attihſtiſchanos, kura wiſmaſak labweħliga religioſai dſihwei, — augſtpraħtibu. Par Krainas alāſ dſihwojoſcheem ſalamandreem kaħdreif laſſju, ka wini eſot ſaudejuſchi azu gaiſmu, peħz kaħda paſiħtama biologiſas likuma, ka neleetoti organi iſſuhd. Žihri war iſliſtees, ka muhſu ſinatniſkeem ſpezialiſteem ſchad tad war atgaditees kaut kaſ liħdſigſ. Garu paſtahwigi peeradinot leetas apluħkot mikroſkopifſti, lai tā nu buhtu filoſoſiſki weħſturikſas waj dabas ſinatniſkaſ dabas, leħnam pamaſinajas un beidſot pawiſam iſſuhd ſpeħja, leetas paħrredſet wiħu

leelajā ſakaribā. Un taħdā paſchā meħrā peeaug ſleeziba, wifus toſ uſſlatit par mulka nejeħgam, kuri ſiħkās leetas newar eeraudſit un wifus toſ noturet par neaiznateem diletanteem, kuri tāſ meħgina eerindot leelakā ſakarā. Waj beſazainee Krainas ſalamandri, kuri ſawās tumschajās alāſ iſtauſtas zauri, uſ redſigajeem nenoraugas ar taħdu paſchu neewu un azis nenotura par diletantiſkeem orientejameem organeem?

Šchā paſchā ſinā darbojas weens apſtaħliſ, kuſeħ wiſpahrim muhſu dſihwē eenes dauds juhu un neſweħtibas: ta ir ſtarpiba ſtarp muhſu attihſtamo tizibu un muhſu pateeſo paħrleezibu. Tizibas apleezibā ir daſchs kaſ muhſu pateeſai tizibai ſen palizis ſweſchſ. Te peemeħram tiziba briħnumos un garos. Weħl preefſch 300 gadeem ta neweenam nebija par peedaufibu. Bet kopſch dabas ſinatniſka domaſchana arween wairak iſplaħtas, wiſu notikſchanu pamatodama uſ likumeem un ſcho likumibu tad uſrahdidama pee atſewiſchkam leetam, briħnumi un magiſki ſpeħi tapuſchi par taħdām leetam, kuras muhſu jeħgu atgruħſch noſt. Starp debefſi un ſemi jau war buht daſchas leetas, par kurām muhſu ſkolas gudriba ne ſapnot neſapno; muhſu laiſos taħds peemeħrſ ir hipnotiſkaſ parahdibas, kuras atſiħt winai nahzees deeſgan gruħti. Bet teekſchanaſ, wiſas parahdibas uſſlatit kā wiſpahreajā dabas kaħrtibā eetwertas, kā likumiſkas parahdibas, kuru formula ir uſmeklejama, ta nekad neiſmirſ, kameħr ween ſinatne paſtahwē. Kaſ nahktu peħz ſinatnes iſmirſchanaſ, to neweens praħtigſ žilwekſ newehletoſ redſet; ſinatnes panihkuſchana ſagatawotu ſemi mahatizibai, kura iſplaħtitos kā neſaħleſ. Te žits nekas neatleeſ kā: ja — waj ne: ir miħklaſ, ſaka ſinatne, kuras meħs weħl neſpeħjam atminet, bet briħnumu naw, naw nekahdu notikumumu, kuruſ prinziplieli nebuhdu eeſpeħjamſ dabifſki iſkaidrot.

(Turpmaħ weħl.)

Kreewijas nahkotnes ekonomiſkee jautajumi.

Profeſora Dr. R. Baſoſcha.

(Turpinajums.)

III.

Tagad mums nahk preefſchā ſpaidigais ſinatſchu jautajums. Kur lai nem nauđu wiſpahrejas elementariſgliħtibas eeweſchanaſ, meliorazijas peemakſam, preefſch wifēem teem daſchdaſchadajeem kulturāſ uſdewumeem, kad jau Japanaſ karſch ween ir padarijis robu, ka walſis paradi ir paleelinajuſchees par 60 miħjonu rubku gadā, kameħr iſmaſkas maſajumu atlaiſchana ſemneekem atkal neſis walſis kaſei ſaudejumus apmeħram uſ 80—90 miħjonu rub. Wiſpahrejas elementariſgliħtibas eeweſchana Kreewijā pageħr no walſis puſeſ kaħrā ſinā ne maſak par 50 miħ.*) rubk.

*) Profeſora Wiguſina domas wina broſchurā „Kreewu laukſaimneeziſas banka“. (Charkow 1902 r.), it kā peektu ar 10 miħ. rubk. peemakſu, kaħrā ſinā jaatſiħt par optimiſtikām, ja par muhſu noluhku uſſtaħdam pazelt kreewu tautas iſgliħtibu weenadā ſaħwoſki ar wahžu

gadā, kameħr preefſch ſemeſ meliorazijas darbeem, laukſaimneeziſas riħku un maſchinu eegahdaſchanaſ, kā ari daſchadeem žiteem kulturāſ uſdewumeem ir nepeezeeſchami ween wajadſigſ aſtgnēt ne maſak par 100—120 miħjoneem. Tā tad kaħrā ſinā jareħkina uſ iſdewumu paleelināſchanaſ par 250 un pat 300 miħjoneem gadā. Preefſch ſcho iſdewumu ſeġſchanaſ atleeſ diwi žeki; pamaſinat žitus iſdewumus un paleelinat nodokluſ. Bet waj ir eeſpeħjama iſdewumu pamaſinaſchana?

Waj lai pamaſinatu iſdewumus armijai un ſlotei? Naw gandriħſ nemaſ domajams. Naw nemaſ ko domat par ſauſſemeſ armijas pamaſinaſchānu wiſmaſ liħdſ tam, eekam un fraħtſchu tautu iſgliħtibu. Beſ tam patſ Wiguſinaſ peħdeajā laiſā ſawos raktoſ laiħrakſtā „Pyeħ“ apreħkina elementariſgliħtibas eeweſchanaſ nepeezeeſchamaſ iſdewumus uſ 100 miħ. rubk., kaſ tomeħr atkal ir paħrak uſiweħrtſ.

pašči wistuwakee Kreewijas kaimini atrodas apbruoti no galwas lihds kashjam. Pee tam wehl wistuwakā nahkotnē nahšfees iššērt tuwejo austrumu jautajumu. Paturet waj pasaudet beeschi no kineescheem apdšhwoto Mandšuriju, — tas naw preešch kreewu tautas nekahds dšhwes jautajums. Amerikani un austreeschi tatschu dara wifu, kas ween eespehjamš, lai tik atpēestu no fewis dšeltenās breesmas, t. i. gahdā par kineeschu strahdneeku nepeelaischanu, kuri nošit darba algu un reise ar to eenes purwuma un iswirtibas elementu dšhwibas un progresa pilnaja tautas fainneezibā, kamehr mehš, eekarojuschi Mandšuriju, patešibā atdodam kineescheem Sibiriju un Zentrāl-Asiju. Par maš apdšhwotās Mandšurijas seemeļa dakas patureschanu lihds Charbinai wehl waretu runat, bet katrā finā tilai ar to noteikummu, lai tur wairs netiktu eelaisiti kineeschi. Domehr Seemefu-Mandšurijas dabifšās bagatibas un winas noderigums semkopibas kulturai naw deefin zif leelas.

Profesors Migutins domā, ka tahfajee austrumi at-taisno wifus warbuhtejos upurus. Tatschu Migutins, azim redšot, naw peeteefošchi pašštams ar šcho apwidu geogra-fiskeem un semkopiskeem apstahkeem. Sachalina ir preešch semkopibas it pawifam nenoderiga, kamehr tās ogles, ko tur dabun, ir koti semas wehrtibas, tā ka šawmatigās flotes trawkonti tās ne labpraht leeto. Sachalinas swej-neeziņa tā ka tā jau wairs neatrodas kreewu eedšhwotaju rokās. Semkopibas finā, ja mehš domajam tilai rudšu, kweeschu, ausu un meeschu audšinaschanu, wifam Amuras apgabalam, kā ari Seemefu Mandšurijai un Ufurijas apgabalam ir koti maš wehrtibas. Tās naw preešch tam noderigās. Wafarā tur ir pahraf mitrs un zaur to išaug tā fauktā „peedsehrufe“ labiba („пьяный хлеб“); kreewu parastās dabifšās labibas fugas tur šafirgst ar fihtām para-fitiskām sehntem, kuras koti pašemina tā labibas kahdibu resp. wehrtibu, kā ari winas daudsumu. Tapat pšawas uš Amuras upes dod šlitu seenu. Labi tur paang tilai profa un daschadas šafotu fugas. Tahfajo austrumu geografi-pašneji, kā peem. profesors Krasnowš, domā, ka šcho ap-gabalu nometneekem nahššotees dibinat wifu laufšaim-neeziņu tilai uš šafotu un profas audšinaschanu, kuras war išwest un pahrdot šinas seemefu dakas tirgos. Galwenais, zaur ko wehl daschā finā waretu šcho zihau deht tahfajeeem austrumeem attaišnot buhtu — tureenes selta krahjumi. Bet šche selta krahjumi atrodas Amuras upes augšgalā, ap Seju un Bureju, kurām pretim agraf atradās flawenā „Scheltugina republika“. Tagad bet wifa Amuras upe at-rodas jau Kreewijas rokās.

Bet kur tad paleef išeja uš Kluso okeanu, uš neaiš-falštošchām ostam? Bet kahda jehga ir šchai išejai, kahda jehga Mandšurijas dšelszēkam, kuram naw nela wairaf ko eewest kā ween kara wajadšibas un šaldati, kurešch tā tad tilai štipri paleelina ekploatazijas išdewumūs (kā finams, patš Witte wehrteja šchos papildu nodokšus uš 9 miljoneem rubku par weenu weenigu pušgadu, un tas wehl bija meera laikā — 1903. gadā); beš tam te wehl japeerehšina prozenti no milšigā kapitāla — 360 milj. rubk.,

kas tur nerašchigi ištehreti. Ja jau Kreewijai ir wajadšigs dšelszēkšch uš Dšelteno juhru, kuram lai tad buhtu t i r d s = neezifka nošhme, tad jau war išleetot jau agraf no šinas waldibas dabuhto konžekšu dšelszēka buhwei no Šjachtas taisni zaur Mongoliju uš Pekinu. Šchis zēkšch šaihšinās fatifšmi ar šinu uš pahraf par 1500 werštim šamehrā ar Mandšurijas dšelszēku (wifš atstatums no Škutškas lihds Pekinai pa šcho dšelszēku nesneegtos pahraf par 1900—2000 werštim), šchis zēkšch beš šchaubam no-deretu par eewehrojumu fatifšmes ložekli šarp Šropu un šinu, jo brauzeens uš Pekinu pa to šaihšinatots par 3 lihds 4 deenam. Wifš tehjas un šihda išwedums no šinas uš Kreewiju un pa dakai ari Bahziju un Austriju, katrā finā pluštu pa šcho zeku un tas ar laiku išdewumūs atmakšatu. Zeka buhwe pa faufo, lihdseno Mongoliju pee tam išnaktu šamehrā daudš weeglaka un lehtaka, nekā pa Mandšurijas mešchaineem purwajeem un kalnajeem. Pee zif neziš fa-pratigās leetas wadišchanas šchi zeka buhwe išnaktu ne dahrgati par 30,000—40,000 rubkeem weršē, t. i. wifš wehl ištruhštošchais zeka gabals išnaktu uš 50 milj. rubku. Atteezotees uš imperialistifko politiku, kuru šrudina profesors Migutins, t. i. Mongolijas un Austrumu Turkestanas eem-šchanu no kreewu kara spēhta, tad war teitt, ka Mongolijas nošhme Kreewijas kolonifazijas noluhkeem naw ne no kahdas augštas wehrtibas, tā ka $\frac{9}{10}$ no Mongolijas ir noderigās tilai loškopibai, un tilai nedaudš apwidos, un tad ari tilai pee mahšfligās apuhdenošchanas pabalsta ta ir noderiga semkopibai. Austrumu Turkestanai, peenemšim, ir semko-pibas finā mašleet leelaka wehrtiba. Bet katrā finā šcho apgabalu eememšchana buhtu tilai tad attaišnojama, ja šchi eememšchana nepraštu leelus upurus. Semkopibas finā wis-labakee Zentrāl-Asiwidi jau šen atrodas kreewu rokās. Šchee apgabali ir ap Šir-Darju un Amu-Darju. Šchis upes tatschu pilda milšigo Arala eseru, kas ween jau pee-rahda (š. agrako), ka ar to uhdeneem waretu apuhdenot labibas lauku un pšawu platibu, kas buhtu wismas puš-otras reises waj pat diwreis leelaks par Arala esera platibu, t. i. ar šcho upju uhdeni waretu apuhdenot, kā jau augšchā norahdits, wehl wismas 10 miljonu defetinu. Te japeebilst, ka wifa tagad apuhdenojamā platiba Zentrāl-Asijas Kree-wijas robeschās nesneedšas pahri par $2\frac{1}{2}$ miljoneem dese-tinu. Tatschu tas jau gandriš lihdsinas šwehtigās Nilas-Egiptes apuhdenojamās semes platibai. Tā tad, protot išleetot dabas spēhkus, Kreewijai Zentrāl-Asijā ir platiba šokwilnas, rišfa, tabakas, wihna šekarū un dohrgu augku šoku audšinaschanai, kā ari šihdkopibas eerihšochanai tšchetreis leelata par Egipši. Bet peenemšim, ka tuwakā nahkotnē mahšfliga apuhdenošchana tiks išplatita tilai uš wisaugligateem lihdsenumem, kuri pahrešlalti ar šwehtigo šēšku*), un kuri tika apštrahdati jau šenatnē un pat ari widus laikos, lihds pat išpostošchā tataru ušbrukuma

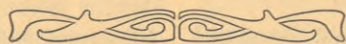
*) Šēš (шес) — šeme, kas žehlušes šaušā klimatā zaur wehjeem, kas šanes akminu puteklus. Šēš šaur šewi wifus preešch augu ba-ribas wehrtigakos elementus, šewiškē leelā daudsumā kaliju un šofforu, un tapēž pee peeteefošchās apuhdenošchanas atšchiras zaur pašafainu auglibu.

laikam, — un ta par lehto zenu, t. i. par 65 rubteem defetina, ta tad war eerihot apuhdenoġhanu tikai uš šchim 2 miljonu papildu defetinam. Bet ari šchis platibas ir wairaf nekà peeteekošchi, lai daritu par leeku un newajadšigu wišu košwilnas, šihda un wilnas eewedumu, jo Zentral-Asijas weetejee eedšihwotaji, zif dauds to peeder pee areešchu zilti (par peem. šarti), par laimi ir šoti darbigi un išweizigi šemšopji. Ta tad Kreewijai naw nekahda wajadšiba wešt ašnainu karu un išdot tr i h s m i l j a r d u s r u b š u, ta to eeteiza profefors Migulins, lai eeguhtu šemes gabalus, šas waretu winai dot nepeezešchami wajadšigo košwilnu, šihdu, wilnu un augtuš par apmehram 150 milj. rubteem gadà. Kreewijai jau tahdi apgabali ir un wina war no teem dabut wišus šchos produktus, išdodama preeššch mahššligas apuhdenoġhanas tikai 100—150 milj. rubtu; šchee išdewumi pee tam ar pelnu atmakšafees, ta ka par apuhdenotu laukumumu war nemt renti. Ja pat ari Zentral-Asija išrahdišees par mašu, tad eegahdašimees jel, ka Kreewijai jau peeder ari augliga Asikaušasija. Tur Kuras un Arakšas upju lihdšenumos ari atrodas šenatnè weenas no wišaugligakam lešša šepem, kuru platiba ir ap 2—2½ milj. defetinas un kuras tagad tikpat ka nemaš naw apdšihwotas. šchis šepes ari ir weegli pahwehšt par šchis šemes paradiši, išdodot mahššligas apuhdenoġhanas eerihzibai 75 lihdš

100 rbl. par defetinu. Wišai Peršjai, kuras eekarofhanu profefors Migulins tik kaišligi eeteiz, kaut ari tas makšatu wišleelatos upurus, deefin waj buhš leelata papildu platiba mahššligas apuhdenoġhanas eerihzibai, ta šchaj pahšai Asikaušasijai. Weenigi tikai wezai Babeli waretu buht leelata augligas šemes platiba, ja tiktu atjaunoti wejee atmestee apuhdenoġhanas grahwji. Tas, šaprotams, kreewu walšš darbineešus nekawè jau tagad gudrot par protektoratu pahš Peršju un Austrumu Turkeštanu, ta ari par „Selta Naga“ šlimà wišra mantojuma išdalifhanu. — Zita leeta — šlotes jautajums. Flote aiššalšošchà Baltijas juhrà preeššch Kreewijas — rotas leeta. Jo zihnitees ar Anglijas šlotei winai ta ka ta nebuhš pa šehjaj. Galwenatàs Baltijas oštas ari jau ta Anglijas šlotei waj nepeejeamas.

Karšch ar Wahzju waj Austriju, ja jel pawifam rehšina ar tahda tik pilnigi nederiga kara eespehjamibu, wišadà šinà tiks iššchirtis uš zeetšemeš. Weenigi kahda jehga šlotei turet Melnà juhrà, kaut ari tur arween galweno lomu šehšlès fauššemeš šehši. Ta tad atšahjot Baltijas juhrà dašchus kreiferus, dašchus dutšchus torpedu un apakšchuhdens laiwu oštu un krašmalu labakai apšardšibai, eespehjamš šlotes išdewumus pamafinat wišmas uš puš, t. i. 50—60 miljonu rubtu gadà.

(Turpmat wehl.)

Imunitate un mahššliga immunifšhana pret bakteriju šlimibam.

Dr. med. G. Weidau.

VI.

Bakteriolifini.

Ka pret toššneem organifms reagè ar pawairotu anti-toššnu raidifhanu ašins štraumè, tapat pret pahšam bakterijam tas eet zihnà ar ta dehweeteem bakteriolifin e e m. Ari bakteriolifini naw nekahdas šwešchas weelas, bet to preeššchetešchi šaštopami katrà normalà organifmà ka rezeptori ap molekulu kodoleem grupeti. Ka jau agraf aifrahdijam, dšihwais organifms atgajinajàs pret eejetojofcham bakterijam wišpirmš ar šaweem šagoziteem, aleššneem un apšonineem. Todehš šchee eerotšchi daudšreis naw peeteekošchi, lai aiškawetu bakteriju peekuhšchunu pee molekuleem. Tiklihdš bakterijas aiššlar rezeptorus, beidsamee pehš eespehjas tas šatwer un šabelde. Molekuls patš kairinatš zaur rezeptoru apšehšchunu un to darba ištruhkumu produze pahššaità jaunus rezeptorus un raida tos leelà daudšsumà ašins štraumè. šchee leeke rezeptori, kuri wairs nepeeder pee molekula šašahwa, ir ta šauttee bakteriolifini. Kaut gan ari wini naw zits nekas, ka šwabadi peldošchi rezeptori, tomehr winu šunkzija ir zitada, nekà antitofšnu. Proti molekulam ir ta eespehja radit dašchne dašchadus rezeptorus, štatotees pehš katreifeja kairinajuma un wajadšibas. Ja molekuls atduras uš toššneem, tad tas rada antitofšnus, kuri ir šehjigi notwert un atšpehtot tikai tos toššnus, kuri dema kairinajumu

pahšu antitofšnu radifhanai. Pehš šaduršmes ar bakterijam molekuls rada bakteriolifinus, kuri ir šehjigi šaguššit un šabeldet bakterijas un pee tam weenigi no tas šugas, kuras nodereja ka molekula kairinataji. Ta tad dišterita toššni rada tikai dišterita antitofšnus, kuri naw šehjigi notwert un atšpehtot peemehram tifa toššnus. Dišterita bazili rada bakteriolifinus tikai pret dišterita bakterijam un ne peemehram pret koleras bakterijam.

Bakteriolifinus rašcho tahdà kahrà, ka kuštoneem eesprize waj nowahjinatas waj ari pilnigi nonahwetas bakteriju kulturis. Pehš wairakšahrtigas šprizešchanas un katru reifi pahahpeništi paleelinatas porzijas poteto kuštonu molekuli išraida ašins štraumè bakteriolifinus. šcho kuštonu ašins šuhškalas (šehrumi) wehlat noder ka pote pee dšihwneekeem, tad tee šašlimušchi ar to pahšu šlimibu, kuru bakterijas tika išleetotas bakteriolifinu rašchofhanai. Tahdas potes ir atraštas wairatas, bet winu išleetofhanai prašše ir wehl nedrošchi panahštumi. Tomehr patš prinzijs ir pareiš, ko peerahda ta šauktà Pšeifera reakzija.

Pšeifers zaur pahahpeništi paleelinateem koleras bakteriju eesprizejumeem imuniše juhras zuhzinis. Kad augšakà imunitates pahahpe ir šašneegta, wiššch eesššazina tai pahšai juhras zuhzinai zitadi nahwigu, pilnšehjigu un dšihwu koleras bakteriju kulturu. Pehš apmehram 20 mi-

nutem atron, ka wiſas eeſprizetaš bakterijas ir nomaitatas. To paſchu panahġ, kad nei munisetai juhras zuhziſmai eeſprize lihdſ ar pilnſpehzigam koleras bakterijam fehrumu (aſſns ſuhkalaš) no imunisetaš juhras zuhziſmas. Bakterijas top iſhā laikā fadelbetas un mehginajuma kuſtoni paleeġ pee dſihwiſas. Bet kad normalai, t. i. neimunisetai juhras zuhziſmai eeſchazina pilnſpehzigas koleras bakterijas ween, waj atkal koleras bakterijas un aſſns ſuhkalaš no nei munisetaš juhras zuhziſmas, tad mehginajuma kuſtoni no beidsas drihſakā laikā. Tee ir fakti, kuzi gaiſhi leezina, ka imunisetai kuſtonu aſſnis atronas weelaš, kuzas nomaitā imunisetai leetotaš bakterijaš. Schis weelaš ir mums jau paſſiſtamee bakterioliſini.

Ir fehrumi, kaš fatur antitokſinus ween, peemehram Behringa pote pret diſteritu un Chantemesse pote pret tiſu. Ziti fehrumi ir tiſai bakterioliſtiſti, t. t. wini fatur tiſai bakterioliſtinuš beš antitokſineem ka peemehram Shiga's pote pret diſenteriju (aſſns zaureju). Atkal ziti fehrumi fatur antitokſinus un bakterioliſtinuš weentopus. Schee fehrumi ir wiſidealakee un nahkotnes ahrſtneeziſbā tee laikam ſpehlēš ſwarigako lomu. Antitokſinuš un bakterioliſtinuš weentopus ſaturoſchš fehrumuš pret mehri top iſgatawots Pariſe Baſtera inſtitutā un beš tam wehl Schweizē. —

VII.

Hemoliſini.

News ween pret bakterijam organifmuš reagē ar paſcham bakterijam kaitigam weelam (bakterioliſineem), bet ari pret

ſweſcheem aſſns kermenischeem un zitām dſihwa kermena zellulam. Staleeſchi Beſfanti un Karbone poteja ſirgeem truſchu (Raninchen, КРОЛИКЪ) aſſnis reſp. to ſarkanoš aſſns kermenischuš un pakahpeniſti paleelinaja eeſprizemamaš porzijaš. Pehz kaħda laika tee atnehma poteteem ſirgeem fehrumu (aſſnis) un eeſprizeja to truſcheem. Te nu iſrahdiſjāš, ka fehrumuš bija truſcheem kotti giſtigš, fadelbedamaš to ſarkanoš aſſns kermenischuš, kamehr normalo, nepoteto ſirgu fehrumuš teem paſcheem truſcheem ir pilnigi nekaitigš. Ji ta jaſlehdſ, ka poteta ſirga aſſniš ir iſzehluchāš bakterioliſineem lihdſigaš weelaš, kuzas kaitē tam kuſtonam, kuzā aſſniš tiſa iſleetotaš par poti. Schis weelaš iſzetāš patizoteeš kairinajumam, kaħdam ir padoti ſirga molekuli no truſchu ſarkaneem aſſns kermenischeem. Molekuli raida organifmā rezeptoruš, kuzi medi un fadelbdē ſweſchoš (truſcha) aſſns kermenischuš. Sirgeem atnemtaiš fehrumuš (aſſns ſuhkalaš) fatur pahſſkaitigōš rezeptoruš, kuzeeem pee molekula wairš naw telpaš. Tā ka mehginajumuš kaħda, ka poteto ſirgu fehrumuš normaleem truſcheem eeſprizetaš fadelbdē to ſarkanoš aſſns kermenischuš, tad kaħdu fehrumuš noſauz par hemoliſtiſku (greekiſſi haima = aſſniš un lyo = at-raiſu) un paſchu giſtiš weelu reſp. rezeptoruš par hemoliſineem. Hemoliſtiſke fehrumi ſchobrihd wehl netop leetoti dſeedneeziſbaš, bet gan diagnoſtiſkeem mehſkeem. Ar wimu palihdſibu daſchoš ſchaubigōš gadijeenoš ir eeſpehjamš iſſchſkirt weenu ſlimibu no otras. Potejot ar hemoliſtiſkeem fehrumeem kuſtonuš peħdejo aſſniš attihſtaš antihemoliſini, kuzi atſpeħto hemoliſtinu giſtiš ihpaſchibaš. —

Dannas (Down) filoloſſ.

Par Diharla Darwina perſonu.

(Turpinajumiš.)

Wiſleelakā mehſrā apbrihnojamaš, ka Darwinaš pratiš, zaur neatlaidigam praktiſkam un teoretikam ſtudijam ſchini ſlawenā paſſiſtamā zetojumā papildinat robuš ſawāš dabāš ſinatniſkāš ſinaſchanaš. It wiſāš ſawāš neſkaitamāš eeſpedizijaš uš ſauſſemeš taš iſpeħtiſa geologiſtoš aptaħkluš, kraħja wiſadu ſchēru dſihwneekuš, ſtraħdaja nenoguriš ar mikroſkopu un zentāš wiſu to apſinigi un dſihwi apraſtit ſawā deenaš graħmatā. Domehr wiſaš ſchis ſtudijaš, ka taš patš iſſataš, ſawā paſchbiografiā, „bija nenoihmigaš, ſalihdſinot ar peeradinaſchanoš pee energiſkaš tſchaſkibaš un konzentretāš uſmanibaš uš wiſu to, ar ko ween eš nodarbojōš; abāš eš tāš peſawinajōš, wiſu to, par ko eš pahrdomaju un laſſju eš wedu teeſchāš atteeziſbāš ar to, ko biju redſejiš, waj ari ko warbuht jo drihſi peħz eeſpehjaš redſeſchu; un ſchāħda gara peeradinaſchanaš (wingrinaſchanaš) tiſa turpinata wiſuš toš peezuš gaduš, kamehr atradoš zetojumā. Eſmu droſchi pahſleezinataš, ka ſchi drefura bijuſe ta, kaš mani darijuſe ſpeħjigu ſinatnē to panahġ, ko eſmu panahziš.“ Wina nemittigi darbigā garā weenojaš wiſaš tāš

iſſtaš un nowehrojumi, kuzuš taš iſdſihwoja zauri tiſdamaš pee jauna eeſkata par liſumeem dſihwu buħtu pahrgroſiſbā, un kad Darwinaš 2. oktobrē 1836. gadā ſalmutā iſkaħpa atkal malā uš ſawāš tehwiſjaš kraſta, taš pahſweda lihdſi neween leeluš kraħjumuš mineratu, pahſratmenojuumu, dſihwneeku un ſtaħdu, bet ari domu diħgtuš ſaweem wehlaſajeem darbeem, kuzi iſſtraħdaſchanaš taš ſeedoja wiſu ſawu pahrejo muhſchu. Laimigš liſtena leħmumuš preeſch wina bija ari taš, ka winaš no wezaku wezakeem bija mantōš ihpaſchumuš, winaš newajadſeja maiſi pelnit un tad taš tiſklaš aħreji, ka ari ſawōš domu darboš wareja riħkoteeš neatkarigi.

Drihſi ween peħz ſawāš 29. janwarē 1839. gadā noſleħgtāš laulibaš ar ſawu mahſzu Eſmu Wedſchwuhd (Wedgwood), taš atwilltāš lihdſi ar ſawejeem no troſchſnaināš paſaulēš piſſeħtaš Londonā lauku weentulibā, kuzi tad ſewiſchſi wairš nekad neatſtaħt wimu peeſpeeda kroniſkā mahgaš kaitē, jo ſawā ſinā wiſchſi bija gruħti ſlimš wiħſ. Daubſi domā, ka tam par eemeſlu bijuſchāš tāš daudſāš

peezefchanas un puhtes, it fewifchfi nemitigà juhvas flimiba. Pamatotats rahdas buht W. Bülfsches aifrahbijums, ka pee Darwina „atreebees kaut kas, kas tà nelaimes pæwedeens welkàs zaur tik daudsu leelu domataju un geniju muhschu: taifni winsch, kas bef leekàm gruhtibam bija ifturejis to mefchonigako medineeka dñihwi ifchetràs pafaules datàs, befpehzigis fabrika, kad tas gadeem (kà tas tagad notika Londonà) leelpilfetas twaikos bija peefehdets pee rakstama galda, deenu pee deenas fehdeja pee ta, pahr to nolæzees, bef wefeligà atweeglojuma plauscham un mahgai, kuras agraf bija gadeem radufchas ftrahdat fwabadi kufstoteles un brihwà gaisfà. Zif daudsus no faweem leelem gareem, kufi uf fchim breefmam naw greesufchi wehribu, mehshchahdà pahrejâ neefam faudejufchi un ari Darwins tagad fthjas to rindàs, kufi gan par laimi tuhdat neet judibâ, bet turpmalâ dñihwè ir jau no nahwes fihmeti, un kuru liktenis tà fatot karajas mata galâ.“ Ne bef aifgrahbtibas lafam wina dehla Franfa ifteikumus par tehwa wefelibas fthwolli, kas lihds ar to muhs eepafihstina ar fchis gimenes laimigo un firnigo dñihwi. „Winsch panefa fawu flimibu tik pazeetigi, nekad nefuhrodamees, ka pat wina behrni — tà domaja — newareja fthditees preefchâ, zif leelas wina peerastàs zeefchanas. Kas atteezas uf tam, tad fchis gruhtibas teef pawairotas wehl zaur to apftahkli, ka tee wiku jau, kamehr ween to wareja fawâ behrnibâ atzeretees, redseja pafthwigi flimu, — un neraugot uf wifu to, tas jutis arweenu preeku par to, kas wineem darija preeku. Wina nojauſchamiba par to, kas winam bija jaifzeefch, wehlaſos gados tika maldinata no ta eefpaيدا, kahdu tas bija atftahjis uf wineem behrnibâ zaur fawu pafthwigi jautro laipnibu. Pateefbâ neweens, ifnemot manu mahiti, nepafina wina zeefchanu pilno mehru, kà ari wina pazeetibas pilnigo apmehru, kà winsch to wifu pazeeta. Wina muhscha pehdejos gados mahite wiku ari neatftahja weenu neweenu weenigu nakti un ari wifas deenas bija eedalitas tà, ka wifus fawus atpuhtas brihſchus tas bija kopâ ar wiku. Wina aifſargaja to no katras apgruhtinaſchanas, ja no tàs ween wareja ifwairitees un darija wifu, lai aifſargatu to no nemeera waj pahrpuhleſchanàs, waj ari lai mafinatu ar wina flimoscham fatarigo neomulibu. Scho raksturifko nodofchanos uf wifu muhschu waru rakſturot kà kahdu fwehtumu. Es atfahrtoju, tai ir raksturifks wilzeens wifâ wina muhschâ, ka gandrihſ ifchetredesmit gadus tas naw pafinis neweenas weenigas deenas, kura tas buhtu bijis wefels kà kurfch katrs zilweks un wina dñihwe bijufe ilga zihna pret nomahzofcho un nospeedofcho flimibu. To aifrahdot, newar atftah neminetu to weenigo apftahkli, kas wiku darija fpehzigu zeefchanas panefi lihds galam un zihnu ifkarot.“

Mafais, wentulais Daunas zeems, lihds ar Darwina pirko wafarnizu, kuru tas wairs neatftahja, ifnemot pee gadijuma atpuhtas zefojumâ, atrodas pee Befenhemas Kentâ, ftundas braukumu no Londonas atftatu. Darwina mahja, kura tagad wairs nepeeder wina dñimtai, atronas ahprus fahdschas, tumu pee zeta, no kura to fchfir augſis atmenu muhris, kuru pahrfneedi gresnas preebes, ofoli, wihfnas

un gobas, kamehr tas pats lihds augſchai noaudſis jo beefchi ar efesam. Ar ftihgu augeem noaugufe mahjas fronte, kura ar fawu leeweni uf ftabeem atftahj lepnu eefpaيدu. No pafcha fahkuma ta bijufe puslihds kaila buhda, kura tagadejo ifſkату dabujufe tikai zaur dibena ftuhraino peebuhwi, kas atkal pahrfkafhts ar ftihgu augeem.

„Tas ir mans muſejs un laboratorija,“ mahjas kungs fazija faweem draugeem dabas pehtneefem, kas wiku beefchi ween apmelleja. Winsch proti teem rahdija fawu plafcho dahrsu, kuru tas pats bija ufkopis, fawus krahjumus, fawu balofchu mahju, wiftu kuhſis un truſſſchu ftatus. Scho winsch audſinoja un fthdija, nenoguris pehtija un nowehroja. Kad maf gadus preefch wina nahwes wiku kahds Londonas grahmatu apgahdatais luhdja perſonigi pehz wina pafchbiografijas, tas ne mafum pahrihnejàs, kad Darwins winam fazija: „Warat to tuhdat nemt lihdsi.“ Pee tam winsch tam pafneedsa papiri, kuru turpat grahmatu apgahdatajam preefch azim bija apraktijis. Tas newareja beigt pateiktees un atwadijàs. Kad tas ahra finkahribas dñihſis lapu attaiſija, tas laſtja fefofcho: „Mani fauz Fſcharlu Darwinu, efmu dñimis 1809., ftudeju, ifdariju zefojumu ap pafauli un ftudeju tahlaf.“ Darwins zehlàs laikus, pirms pirmâ brokafta drufzin pafthgajàs un gahja tad pee darba, kuras tas kà fewifchfi labako laiku atſina no pulſſi 8—9½. Pehz tam Darwins nahza dñihwojamâ iftabâ, lai apftatitu eenahkufcho paſtu; nolizees uf ſofaja winsch tad lika laſt few preefchâ gimenes wehſtules un kahdu nodaku no romana. No plſſi. 10½ tas turpinaja darbu lihds 12 waj 12¼, bet tad ifſteno deenas darbu eefkatija par nobeigtu un weenalga, kahds laiks bija, tas gahja otreif pafthgatees. „Polijs, kahds balts pinschers, ja laiks bija ſkaiſis, gahja winam lihdsi,“ profefors Fr. Darwins fthſta; „turpretim, ja leetus lija, funs uſaizinajumu atraidija, waj ari wilzinajàs uf werandas un no wina waiga wareja tad nolafit, it kà pretibu un kaunu par fawa pafcha duhſchas truſkumu; wina firds apſina tomehr pa leelafai datai uſwareja un tiklihds mans tehws zeefchi nonemdamees bija aifgahjis, ari winsch newareja ilgaf ifturet un palikt atpafak.“

Dtru brokafſti Darwins eatureja pehz pusdeenas pafthgafchanàs. Pehz tam winsch, fawâ dñihwojamâ iftabâ uf ſofaju nolizees laſtja fawu awiſi. Tad peenahza laiks winam pafcham rakſtit wehſtules — tapat ari fawu darbu rokrakſtus. Tas rakſtija kahdâ leelâ polſtetâ, pahrwilktâ krehſlâ, pee kam papiris atradàs uf dehla, kurfch bija peefſiprinatis pee krehſla weenas margas. Ja bija jaraſta daudsas waj garas wehſtules, winsch tàs, pawirſchi ufmetis, ditteja. Ap pulſſi. 3 Daunas filofofs gahja fawâ gukamiſtabâ, lai drufzin atliktos; winsch atgulàs uf ſofaja, fmeſheja zigareti un ufklauffjàs, ka winam laſtja preefchâ kahdu nodaku no romana waj zita nefinatnifka darba. Kahdas minutes wehlat pehz 4 tas ifgahja atkal no mahjas no jauna pafthgatees un ftrahdaja wehl reiſi no plſſi. ½ lihds ½6; pehz ehſchanas tas ar fawu feewu fpehleja diwas partijas puſa; ap pulſſi. ½11 tas gahja gulet, tomehr nemot wehrâ wina flimibas, naktis tam bija loti gruhtas.

Pret faweem behrneem leelais pehtneeks ifturejàs loti

mihkti un wina darbs par juhtu aiskustinajumu isteifsmi, rahda, zif pamatigi winafch tās nowehrojis. Masee it fe-wifchki preezajas par rotatam, kahdas winafch ar teem speh-leja, kà ari par stahsteem, ko winafch teem pastahtija, kas protams nenahza beeschi preefchā. Winafch toti mihleja, ar wina mahti waj dascheem no wineem lehni pastaigatees pa dahrsu, waj ari us kahda sola waj brihwā laukumā no-metotees sahlē, peedalitees pee wina fabeedribas. Winafch behrneem gan knapi kad buhs usteizis kahdu kaunu wahrdu; teem ari nekad nenahza prahtā winam nepatlauskit. Kad masais Leonards kahdu deenu danzoja pa sofaju, kas winam atspere deht bija noleegts, tehws fazija „D, Leni, Leni, tas jau pret katru kahrtibu.“ Us to masais puika pahydrofchi atbildeja: „Tad, domaju ir labaki, ja tu isej no istabas.“ Rasturojofchs peemehrs, ka tas fastahweja ar saweem behr-

neem un zif augsti tee wina zeenija kà rotatu beedri, lee-zina tas, ka weens no wina dehleem tshetru gadu wezumā to luhfoja nopirkt ar peezi peau gabalu, lai tas met sawam darbam meeru un naht laukā ar wina rotatatees. Ari saweem deenastneekem tas bija labs un runaja ar teem tikai preeklahjigi. Jozigs ir notifikums, ko wina ustizamais draugs lords Eweberijs (Avebury) — tã fauz pasihstamo dabas pehtneeku feru Dschonu Lebofu (Lubbock) kopfch 1899. gada — atstahstija pee Linneau Society swebhtfu sehdes. Kad tas reis apzeemodams Daunu farunajās ar Darwina dahrsneeku, pehdejais par leelo finatru wihru is-fazijās: „Mihfch, labs kungs, — schehl tikai, ka winam naw nekahda darba! Tas pawada laiku dahrsā pastaiga-damees, un daschureis waj wefelu zetorfchma stundu apluhfo weenu weenigu puķi!“ (Turpmat beigās.)

Melontas fala.

Rahfotnes aina no L. Hellenbacha.
(Turpinajums.)

Rusdeenās maltite gabja us beigam un wif sleidsās ahra. Sofrons weda sawu draugu kahdā wafejā leelā pa-wiljonā, kur jaunās meitenes kà basarā peedahwaja melnu kafeju. Tas bija patriarchu pawiljons, kuri wehlejās finat no Aleksandera, kahdus eespaidus winafch eeguwis. Alek-sanders newareja ween noslawet salas burwigumu un wifu to, ko winafch redsejis; pa tam bija eeradufchees darbnizu wabitaji un daschas westaleenes, to starpā ari flaitā Mu-sariona, kuri nowadija weefi lejā. Segtajai ejai, kura schkehrsam pahrustoja leelo zeku un trihs rinkos saweenoja ar widus ehku, bija us deenwideem turpinajums, kurfch weda us darbnizam. Schi ehka bija toti leela galerija, kura fa-stahweja no nodatam; tomehr krusta seenas bija mehreni augstas un sneedjās tikai masleet pahri par puķi ehkas pla-tumam, tã ka atlika peeteekofchas telpas preefch ejas.

Katra nodata representante weenu ruhpniezibas saru; galdneeki, drejataji, kurpneeki, drehbneeki u. t. t. bija eerih-tojuschi nodatās sawas ihpafchās darbnizas; eetafes, kurās strahdaja ar uguni, kà kaleji, atflehdneeki, stikla un mahla ruhpnieziba, bija nodalitas zaur muhra seenam; wifs bija fastopams, kaut ari daschbrihd toti pirmatnejā weidā, un pat masa grahmatu speestawa, kura pateefbā gan isgatawoja tikai skolas grahmatas un masakus drukas darbus. Pehz-pusdeenās gandrihs nekad netika strahdats. Aleksanders ap-fkatiiju wifu, un zif tahku wina finafchanas sneedjās, winafch pastahtija par pahrlabojumeem, fewifchki par futa spehtu, zaur ko weena weeniga maschina ar weena wilka peepa-lihdifibu, waretu gahdat dšineja spehtu preefch wiseem amatneekem. Sjzekofchanas laika futa maschinas Franziā nebija tikufchas tahkat par daschu mahzito wihru embrio-nisfeem ismehginajumeem. War weegli eedomatees klau-fkatiu pahrsieigumu, un gandrihs wifa pehzpusdeena pagahja,

isfkaidrojot scho maschinu. Nebuhdams tehnikis, Aleksanders tomehr wareja wina usfihmet un teoretiski pasfkaidrot, kà zaur futa speedeenu top kustinats schtepfelis; winafch bija ari redsejis daudzas maschinas, tã ka winafch drihstija is-fazit zeribu, warbuht ko tam lihdsigu isgatawot, nemot palihgā esofchos lihdspektus un Melontas kaleju un atflehd-sneeku isweizibu. Tapa tuhlin nospreests, isdarit mehginajumu, wismas ar masu modeli.

Wehl bija palitufchi nerahditi basars un stakki. Darb-nizu galā atradās ruhpniezibas produktu magastina, kurai bija dots nosaukums „basars“, tapeh; ka wifs bija pehrkams, waj nu darba produkts bija weena waj wairaku ihpafchums. Preefchmeteem bija numuri un zenas usraksti; kam bija prašjuma konts, wareja pirkt.

Segtai ejai, pa kuru wini bija atnaktufchi, bija wehl weens turpinajums un proti us stalli waj pareisaki us leelu landahrsu, kurfch tikai no trim pufem bija aptaifkis ar feenu. Schi ehka bija saweenota ar apmehram 1000 juhgu leelu eeshogotu laukumu; schis lopu aploks eenehna salas deenwidus reetumu daku. No tekeem tika patureti tikai tif dauds, zif bija wajadfigi preefch waislas un peena faim-neeziabas, pahrejee tapa pahrwetoti us Dianās salu, kur wini usauga brihwē un laiku pa laikam pehz wajadstibas tika apfchauti. Suga bija, neluhkojotees us bagatigo sahlēs un fakru haribu, masa, bet laba.

Aleksanders tagad bija wifu redsejis, isnemot Dianās salu, wihna dahrsus un lihstcha seemetu nosari, kurā at-rodās osta waj pareisaki laiwu magastina. To apfkatichana tapa atlikta us wehlatam deenam.

Wina usmanigatais klauftajis schai pehzpusdeenās gahjeenā bija pateefbā wina klauftajis, Musariona. Musariona bija, ja to tã nem, ihsta „silseke“, bet tahda, kura gribeja wifu

ifinat un mahzitees, bet wina nebija tās eiropieško wihreefchu un feeweefchu silseku eegribas, wifu ifinat, ari to, ko wina nebija mahzijušes. Jo masati pee winaš frds un juhtas darbojās, jo nemeerigata bija winaš galwa; atsewifchtee jautajumi, kuras wina lika preefchā, leezinaja par winaš schiglo apferchanas spehju; wina mahzit tapehž pateef nebija nepatichkami, ari tad, kad wina nebuhtu bijuse ftaištā Musariona.

Sr zilwefti, kuzi ahtri apfer, bet lihds ar to prahts darbojas gauft, tā ka winaš dširdot suhd pazeetiba; ja schai katrai domaschanai peeweenojās wehl eedomiba, kura parasti ir toteef jo leelaka, jo masakas ir sinaschanas, tad katra gariga fatifme top nepanesama un mahziba neefpehja. Musariona bija brihwa no wifam schim kuhdam, winaš waizajumi bija noteikti, winaš atbildes ihfas, apfehriba ahtra un tomehr ne jaušmas no pašcheedomibas, bet gan ta bija pašemigi-pašchapiniga, kahda ihpašchiba wajadfiga preefch katra gariga progresa. Sr tapehž saprotams, ka schi dihwainā seemeete jau tapehž ween eeinterefeja Alekxanderu, ka wina bija palikuse gluschi swescha mihlestibas juhtam un preekem, kaut gan wisapfahrt wif sapnoja un mihleja. Waj schi weenaldbiba, schis aukstums flehpās Musarionas fisiologiskā fastahwā, temperamentā, tā tad winaš konstituzija? Waj ta bija lepniba waj islikchanas? — Uf tam Alekxanderam truhša atbildes.

Wakarā šapulzejās atkal daschadas grupas; bet Alekxanders tapa no šawa wadoma Sofrona eewefts weztehmu šahlē, kuzi winam pašnoja, ka winaš no wifam mahzibu grahmatam it pa eksemplaram atradišot šawas istabas durwoju preefchā, un greesās pee wina ar jautajumu, waj winaš usnemšchotees puhles, atfihmet wifus jauninajumus un pahrgrošjumus un par to pašnot attezigam grupam. Alekxanders gan apsolijās darit wifu, kas winam buhs eefpehjamš, bet peemetinaja, ka winaš gan warešot aifrahdit uf daudš ko, kas pa weselu gadu šimteni pahrwainiješ, bet tikai reti winaš warešot noteikt weidu un fahrtu, kahdejadi tas buhtu šafneedsams waj praktiski isleetojams.

„Daschreis peeteef, kad šina, kas tizis šafneegts, lai melleku zeku un atrastu, tā tas tizis šafneegts“ — patriarchu galwa teiza. — „Wehs tew esam pateizigi par wifu!“

Alekxanders isteiza patriarcheem šawu pateizibu par laipno apeeschanos un šawu isbrihnošchanos par wifu, ko winaš redsejis, un dewās ar Sofronu atpaka uf šawu istabu.

VI.

N o w e h r o j u m i.

Nedaudš nedeku laikā Alekxanderam bija nodibinajufes loti teizama fatifme ar wina jaunajeem lihds pilfoneem; winaš gandrihs katru deenu tureja preefchlašjumus par weenu waj otu preefchmetu, uf kureem eeradās tā puslihds wifš peeaugufchee šalineeki. Tas ir pilnigi šaprotami, jo Alekxanders bija wispuftgi isglihtots zilweks un tapehž spehjis, aifrahdit uf daudsejadeem pahrlabojumeem un atradumeem; fewifchti wina apzehla ahrti un šimiki, tapehž ka organifajā un neorganifajā šimijā taifni pehdejos šimts gados bija

ufrahdami wisleelakee panahtimi. Winaš tapehž tapa no wihreefcheem wispahreji mihfots un zeenits.

Seeweefchu labpatiku winaš eemantoja wehl zitabakā zekā. Proti pa wakareew fewifchā šahlē tapa šarihkoti muftkali uswedumi, pee kureem peedalijās weenigi tee, kureem prahts nefās uf muftku, kamehr ziti netapa zaur to apgruhtinati. Newar buht nekahds pahrfteigums, ka muftka, kura wehl atradās uf pagahjušchā gadu šimtena attihstibas fleegschana, tapa nostahdita gluschi ehnā zaur jaunakā laika muftaleem raschojumeem. Nedaudšee gabalini, kuzi tika uswesti zaur Alekxandera aifrahbijumeem, šazehla leeliku entuštiamu. Usweschana tomehr nebija tik weenfahrscha. Klaweeru nebija, bija tikai masas ehrgeles, daschi sihgu instrumenti, arfas, gitaras, un loti truhzigi puhšamee instrumenti. Alekxanders tapehž newareja naka zita darit, tā usrakstīt tematu, waj tā dehweeteem kapelmeiftareem preefchā dseedat, — parahdit uf ehrgelēm akordu dabu un pamata toni, waj usdot žiparos; instrumenteschana winam bija jaatstahj grupam, kuras kultuweja muftku; tomehr tās ar šawu usdewumu newareja tik weegli tikt galā. Alekxanders bija gan muftkals, bet pateefbā tikai dseedatajs, un tā ka winaš labpraht dseedaja wahžu dseefmas, tad tās buhtu pirms wajadfigs pahrtulkot frantfchu pantos, preefch ka winam nebija ne pazeetibas, ne laika, ne isweizibas. Weenigā dseefma, ko winaš prata dseedat pa franziški, bija Gund pawafara dseefma, kura modinaja tahdu entuštiamu, ka winam wajadseja apfolitees, labakās dseefmas, kuras winaš prata no galwas, mas pamasam eerindot Melontas repertuarā. Winaš schad un tad usrakstija tahdu dseefmu franziškā profā, usdewa originala pantmehru un ja tapa kuremehre laimigi pa franziški atdsejota, winaš kopā ar muftikalām grupam nehmas šakomponet pawadijumu.

Zaur to wifu winaš bija tapis deenas waronis pee tureenes mahziteem, pee amatneekem un pee feeweetem. Winaš peedalijās pee daschadajeem darbeem, kaut gan tas winam nebija wajadfigs, jo wina preefchnefumi, produktija un ziti pakalpojumi tika winam eerakstīti prašjumum kontā, bet wina dalibneekem waj kopibai peenahkumu kontā; tahdejadi winam bija wisleelakee eenahkumi no wiseem šalineekem un winaš bija tapis jau par kapitalistu, žil tahtu tas tik ihšā laikā zaur darbu bija eefpehjamš.

Pehžpusdeenās, kad gaisš to peekahwa, Alekxanders gandrihs allasch gahja paštaigatees, un it ihpašchi Aglaja un Musariona winam wiswairak aifnehma brihwo laiku, kam winaš ari nemas nepretojās. Nopeatnai Musarionai bija preefch wina tikai šinkahrigi, leelakais atfinigi, bet Aglajai laipni škateeni, tā tas bija abu meitenu dabā. Musarionai winaš bija „eewehrojamaš zilweks“, Aglajai „mihkais draugs“, tapehž fatifme starp wina un Aglaju bija ari daudš širfnigaka. Sofrons tagad winam wairš bija tikai enziklopediska wahrdniza tāš gadījumos, kad winaš pee ziteem ar jautajumu negribeja greestees.

Alekxanders bija jau eeguwis peeteelofchu pahrfstatu par Melontas parafham un eestahdem, lai waretu tās šalibšinat ar eiropifkeem apstahfkeem. Winaš bija inteligents deefgan, lai šaprastu, ka eiropifkās šaimneezibas šakaldot

top pa daudj ischkeefis darba spehts. Sabeedribai fhtas dakas fassaldotees, nemas naw eespehjams, kaut ari tuwumâ, faneegt falineeku labflahjibu. Desruhpuj eeffstenze un ma- nojofchâs isflaideschânâs, kuras ziwiliszajjâ koti reti un tikai ar leelem upureem faneedsamas, bija te kaut kas pais par feni saprotams un wifu kopejâ teefiba. Ka kopibai ir tahdi labumi, to katrs fina, tikai lihds schim wifî to tureja par neifwedamu, un preefsch Giropas tas war ari buht neifwedams. Bet kapehz tas teit bija eespehjams? — tas bija pirmats jautajums, kas winam usmahjâs.

Melontâ nebija neweena tirtotaja, kurfch, kâ Giropâ, peemehram nabadfigai meitenei par 2 florineem nogreesch bift, lai to tad wehlat pahrdotu par 50 florineem; truhka ari wefelas wirtnes farpineeku, kuri bes jebtahda darba top bagati, kamehr rafchotajs un patehretajs fungft sem winu fpaida. Raffineeki un ogku raktuwju ihpafchneeki (? tulf.) taifnibu fatot pelna koti mas waj nefa, burilitfchi un kalnu razeji pee tam welf tikai fawu dffchwibu, kamehr lafttaji un patehretaji mafâ koti leelu zenu par grammatam un oglem, jo wifa pelna nahf par labu farpineekeem — tahds ir leetu fahstahws Giropâ. Un tomehr tirtotajs fah- stopams ari Melontâ, bet te tas tapa representets zaur wifu kopibu. Raffchotajs un patehretajs peewirffjufchees weens otram koti tuwu, waj pareifati katrs weens bija weenâ un tai pafchâ laikâ rafchotajs, patehretajs un tirtotajs. Kapehz tas Giropâ naw eespehjams?

Bet Giropâ ir netif ween tirtotaji, kuri dffhwo, pelna un nerafcho, wisleelafais eetaupa indirekti darbu, bet ir ari kapitalifti, bankas, fabeedribas un wifadas fugas usnehmumi, kuri Melontâ nedarbojas patfahwigi, bet kuru funkfijas ifpilda wifa kopiba. Bankeeris tur ir, bet afziju fabeedribas weidâ, un Melontas apdffhwotaji ir tâs afzionari. Kapehz tas Giropâ naw eespehjams? Waj zehlonis warbuht mellejams tai apftahfti, ka kolonija tuhlin pafchâ fahkumâ zaur falas ofupaziju pahrgahjufe leelas fabeedribas ihpafchumâ, kamehr eiropifkâs kopibas tikai zaur kopeju paradu faiti ir folidaras? Seb waj tas warbuht atkarajas pa dakai no kopibas mantofchanas teefbam?

Bet Melontai bija wehl ziti labumi, kahdu flimai Giropai naw. Winai nebija nefahdu aiffargu lihdsjektu, nefahda fara spehka, nefahdas polizijas; teesu un adwofatu ari nebija, un tomehr bija kahda autoritate, un proti refpekteta un neeeniffta, jo katrs ar laiku nahja pee augftatâs waras ifpildifchanas, tapehz katrs juta pret wispahrejâm teefbam tahdu pat zeenibu, kâ pret fawâm, jo, weizinadams kopibas intrefes, winsch lihds ar to wezinaja ari fawas intrefes. Schkira tapa noteifta zaur wezumu; no tâs pafchâs wezuma fchkiras un kulturgrupas tifa galwa ifwehlets, kâ ka gandrihf ifkatrs tapa ar laiku fawas grupas galwa. Weena pahrafkums par otru tifa legitimets zaur wezumu un wehleschanam, tapehz tas bija weenmehr tikai relatiws un periodifks. Ja iszehlâs ftrihdi — ko Alekfanders pa wifu fcho laiku nebija eewehrojîs — tad atteezigo fchkiram wajadfeja iffazit fawas domas, un nahkofchâ augftakâ wezuma fchkira ifschkifhra leetu kâ pirmâ instanze.

Kapehz wifî tas Giropâ naw eespehjams?

Azim redjot tapehz, ka flaita finâ Melontas eedffhwotaju nebija tifdaudj un tee bija ari zitadi zilwefi; un wini bija zitadi tapehz, ka wini bija zitadi audffinati!

Alekfanders faprata tuhlin, ka zehlonis mellejams ifglichtibâ. Bija daudj ka krahfchna Melontâ, bet wiftrahfch- nafais bija behnu bars! Tur bija weenigi daifti, fwaigi behrni, kureem, kâ tas beeschi Giropâ gadâs, feja nebija usspeefts truhzibas waj wezaku grehku feegelîs. Zitadi tas ir Giropâ: flimigi, nenodarbinatt, fawat nodabai atftahfti, nekopti, nerahtni, palaidni — tee ir Giropas jaunâs paaudses tihpi, kurai top rahdits tikai nefchehligâ egoifma fliftais peemehrs, un kura pat wezaku mahjâs redj peedausfigus flatus. Raff- kofchâs paaudses audffinafchana ir netif ween koti fwariga un ifschkifroscha preefsch fabeedrifkâ fahwofka, bet ari koti grehka. Bagati kaudis war schim noluhkam peenemt fpehz- jigus zilwefus, bet ko lai dara leelais puhlis ftrahdneeku, kureem truhfti ne tikai fpehjas, bet ari laika, nodotees behrnu audffinafchanai? Tikai wefelas draudses, un newis atfewisfchâs gimenes fpehi ifdabat schim praftjumam.

Alekfanders atfina, ka wispirms zilwefi fchahdâ garâ ifaudffinami, lai tahda kahrtiba buhtu eespehjama. Pat kolonijas dibinataji newareja eefahft ar fchahdu afoziaziju un tajâ dffhwot, bet teem wajadfeja behrnus ifaudffinat eefsch un preefsch tâs. Ja zilwefus war usaudffinat tizibâ, ka pafaula balftas uf ruputfcha, ka wajaga fadefffinat tizibas atkritejus un atraitnes, ifktees fahypigi tetowetes un fawus eenaidneekus apehft, kapehz gan tos newaretu usaudffinat idealfatos uffkatos?!

Lihds fchejeenei Alekfandera argumentazija bija teizama un flaitbra, fozialiftifkâs kahrtibas nodibinafchana zipareem peerahdama, un bes tam wehl winam fahweja praftifti agu preefschâ fposchi rezultati. Tomehr Alekfanders bija pee- nahzigi faprahfigns, lai atffhtu, ka eiropifka walfts ar mil- joneem eedffhwotajeem newar fozialiftifti konffitutees. Bet ja peenemam, ka weenas Melontas falas weetâ tahdu buhtu wairaf, teiffim kahdu diwdefmit weenâ juhrâ, tad katra waretu buht fozialiftifti organifeta, un fatiffme, apgroffiba, progrefß un attihffiba zaur to tif mantotu. Tâ tad, ja ari wefela walfts newaretu tapt fozialiftifti pahrwehfta, tad ar to naw teifts, ka walfti newaretu nodibinatees afoziazijas pehz Melontas parauga. Kapehz tas ari Giropâ naw eespehjams?

Winsch tuhlin noyrata, ka te leeta groffas ap ziwilif- fazijas pamatu — gimeni! Domas, kuras winam wis- pirms usmahjâs, bija: Waj behrnu wezaki Melontâ mihle weens otru? — Neweens winus, protams, no tam ne- aiftureja, un ja wini to nedarija, tad nelaima bija daudj neezigaka, nekâ Giropâ — tas bija gaitfchi! Bet zif beeschi winsch nebija redsejis wezatus ar behrneem elam pafstai- gatees, glufchi tâpat kâ Giropas pilfchtâs! Winsch tapehz waizaja tahkat: Waj warbuht zaur to nezeefch fatiffme ftarp behrneem un wezakeem? — Ko Alekfanders lihds schim bija redsejis, ifkâs apffiprinam glufchi pretejo. Uf waizajumu, ar kuru winsch greesjâs pee kahda fehna, waj tas fawu ihfto mahfti wairaf mihlot, nekâ zitas, winsch dabuja atbildi: „Waj wina naw wifmihfakâ no wifâm?

Waj es gan neesmu winaf fewifchē pateizibu parahdā?" — Un tad winsch to pašchu jautaja kahdai meitenei par tās tehwu, winsch dabuja atbildi: „Es esmu lepna, ka Alkibiads ir mans tehws! Waj winsch naw labs, waj winsch naw skaisis?"

Aleksanders nahja us domam, waj tikai ruhpes par gimeni, kuras Ģiropā behrnu deht ir taisni nenowehrschamas, tapehž ka walsis waj draudse par teem nemas negahdā un newar gahdat, naw tik lihds ar to par eemeslu, ka ahrpus gimenes walda egoisms, kuresch rada fihwo zihnu par esību, no kuras Melontā nebija ne wehstis. Waj schat atteezibā warbuht neslehpjas dihgļis tai neschehlibai, ar kahdu tauta fazekas pret tautu? — Gimenes paplašchinaschana lihds weselai draudsei schkita Aleksanderam tas problems, kuram buhtu peewehrschama wifa wina usmaniba; bet tā ka gimenes dibinaschana balstas us mihlestibas, waj wismas us mihlestibas funkcijam, tad tikumiskais stahwoklis schinī wirseenā bija wehrojumu degpunkts.

Kad kahds pahris grib un war nodibinat kopeju faimneezibu, waj, ka tas noteef Ģiropā, winaam ta janodibina, tad neweens winaam to neleegs un negribēs ar waru isnihžinat eiropeskto gimenes dsihwi. Bet tas naw noleedjams, ka Ģiropā leels wairums kauschu abeju dsimumu dsihwo zelibatā, tā tad ahrpus gimenes. Waj lai schos kaudis aiskawetu tikai zaur likumigeem noteikumeem un religioseem = zeregonialeem aisspreedumeem, dibinat leelakas gimenes us sozjalistiskeem pamateem?

Melontas tikumiskais stahwoklis nostahdija gluschi ehna žiwilfazijas tikumibu, par to naw ari nekahdu brihnumu. Ģiropā katra skaisa feeweete fazek senfaziju, tapehž ka wina ir kas rets; schi senfazija eeweherojami paleelinatos, ja feeweetes nehšanu greekistu apgehrbus. Ģiropeskās feeweetes staiga tā aispļiwuroti noslehpumi, kuri tikai swinigos gadijumos top iswehdinati lihds pat kameescheem; tapehž pilnigi saprotams, ka, ja gadijums waj noluhst atkauj dsikati eesfatitees feeweetes daikumos, tas atstahj dauds kairigaku eespaidu us

prahteem. Melontā feeweetes wifas bija watraf waj masaf peewilzigas parahdbibas, un azis bija tā peeraduschas pee burwigā kostima, ka dsikas motiwi radās no zehlakām, ne rupjam juhtam.

Ko gan Ģiropā teiktu, kad jaunawa, ka Musariona dsihwo motu gluschi weena, aplidota no galanteem wihreescheem? Un tomehr wina bija tik peeklahjiga un tik nekoketa, žif wispaher war buht; pat Melontas wisdschikwafam eemihneezem

Pulwera torna weesju sahle.

bija labi audsinatu jaunawu uswediba; kas notika wina ferdis un wina istabinās, to nestnaja neweens! Melontas westaleenem un bakchantenem nebija wajadsigs atraftees aissgarantetas atflehgas, lai rastos kahds tirans, ka no nehmejs. Ģiropā ir ta meitene peeklahjiga, kura allasch top apfargata, un ta ir kompromiteta, kura kahdu laiku teekas ar wihreeti. Kas tad nu ir godigati, eiropeschu neustiziba, waj melonteeschu ustiziba us sawu meitu tikumibu?

Ġiropeiska preeklaħġibas fajuhġa azim redsot iġeet no ta stahwokka, ka katrs wiħreetis iħdaris usbrukumu feeweefġu tikumibai, ja ween tas ir to puħtu weħrtis, un ka tapat no feeweetem top katrs iħdewiġs gadijums isleetots preekfġ juħteligeem preekfeem. Ka Ġiropā prezetās feewas ir briħwafas, nekā neprezetās jaunawas, peerahda tikai to, ka žiwilifetās paħaules faħeedriħkajā burġmā peeraduġes weħl kħaht weena anomalija!

Weħl pilnigi neeedfiħwojees Melontas paraħġās, Aleksanders neudrosħinajās kaħdai no daudġajām fħaistulem uħmeħtees par kawaleeri; wiħfġ bija gan en coquetterie (toħeteja) ar faħu graziōso galda kaimiħeenti, tatsġu wiħfġ neħinaja, kā iħsturetees, jo wiħfġ negriħeja iħliħtees neħ truls, neħ to apwainot. Bet no žitu peemehreem mahžitees neħija eefpeħjams; jo wiħreefġi bija allasġ galanti, feeweetes eegahja uħ katru joħu, faħunas bija weenkaħrġħas un fħwabadas, bet no kaħdeem tuwateem faħareem neħija nekās manams. Bet wiħam aiħ dasħadeem eemefleem nahžās weħl graħtati tik pee fħaidriħbas.

Žit toti warbuħt ari iħtura Melontas apdfiħwotaja buħtu juħuġes glaimota, ja Aleksanders wiħu buħtu eewehroħis, tomeħr katrai no wiħām truhka droħmes, tuwotees augħli zeenitam fħewħajām wiħreetim, un wiħwairs tapeħž, ka ari wiħfġ bija atturigs. Šahdu atturibu padarija weħl weħfaku tas apstahħlis, ka diwas tik žildinatas fħaistules, kā Musariona un Aglaja, bija wiħu eeguwoħħas gandriħs pilnigi preekfġ feħis.

Kaħdu wakarū tapa paħrrunats, waj Aleksanders jau wiħu redsejis, un te nu iħrahdiħās, ka wiħfġ weħl nepaħħiħt feemeka peekraħti, kura faħiħdħinot ar paħreħām, eħot daudħ stahwaka un fħaistaka.

„Sariħtoħħim meħ riħt buru brauħeenu ar manu laiwo!“ Musariona eemineħās.

„Labas domas!“ Sofrons peebalfoja — „weħfġ ir iħdewiġs, wiħfġ peewakarē paħrħweedees un kaħdu laiħiħu tā peeturēs. Ar feemeka weħju juħs warat apbrauħat peekraħti fġurp un turp; ġums wajaga no oħtas kaħdu puħstundu airet, lai tiktu aħrā paħr reetuma peekraħti.“

„Pee tās paħħas reiħes meħ waretu faħweħot maħreles, kaħ laiwa deefgan aħtri brauħtu. Tas ir tik interesanti!“ Aglaja eefauħās. „Tu tatsġu eħ ar meeru?“

„Eħ eħmu ar wiħu meerā, ja tikai waru buħt pee tewis!“ Aleksanders atħilħeja.

„Manai laiwai ir iħħetri airetaju feħdeħti; paħreeħħim

paħri un iħraudfiħmees triħs waj iħħetrus seħnus preekfġ aireħħanas. Waj tu nahħiħ liħdħ, Sofron?“

„Par nosħħeħloħħanu newaru; man riħt ġaiħdara meħriħumi ġaunam meħħa žirtumam, preekfġ kam ġau wiħs faħgatawots.“

„Tā tad meħs eħam tikai triħs; nahħat, eefħm meħs!“ — Aglaja teħza.

„Šħis preekfħliħums tapa peememħs, un Musariona ġahja, Aleksandera un Aglajas paħwadita, uħ faħli, tur meitenes liħdħ 15. un seħni liħdħ 18. ġadam wakarū paħwadija rotakadamees un deħodami. Ģaunekħi nekad netapa atħaħti weeni, jo allasġ dasħas maħtes un teħwi labis praħtiħ paħrraudħija wiħu iħpreeħas. Musarionas un fħweħħineeka neparaħtā atnahħħana faħeħla kuħtibu un kaħ Musariona, par kuru ġaunee seħni gandriħs wiħ faħpaħoja, fħanā balħi teħza: „Kas ġriħ riħt ar mums trim apbrauħat feemeka peekraħti, un pee iħdewiħa weħja fħweħot maħreles?“ iħfauħās wiħs atħetu koriħ — jo uħ wiħeem fħmeħās buru brauħeena fħports un fħweħneeħiba — „eħ, eħ...“

Musariona fħmaididama peefħmeħa: „Bet meħs waram liħdħi nemt tikai triħs, wairakais iħħetrus!“

„Waj eħ neeħmu tawħ uħtiħamais beedriħ pee wiħām puħu kulturām, kuras tu miħli?“ — eefauħās luħdħoħħā balħi fħaids ġaiħħmatains seħns fħaħsteem foħeem.

„Labi, Agaton, tu brauħħi liħdħ, tew ir uħ tam teefħba, un tapat lai Aglaja iħrauħas beedri no faħwas ġrupas. Bet kuru tu iħraudfiħees, Aleksander, tu weħl neeħ neweenā ġrupā?“

„Tomeħr, tomeħr! Eħ tur redsu manu ġudro maħħiniħtu, aħpraħtiħo Uliħu, lai wiħfġ nahħ!“

Pa to laiħu Aglaja iħmainija dasħus fħateenus ar toti fħaħiħtu tumħħmatainu ġaunekħi.

„Waj tu ġriħi nahħt?“ — wiħa fauħa.

„Waj eħ ġriħu!“ — seħns liħħħmā preekā atħilħeja.

Triħs iħraudfiħee seħni leħħaja aiħ preekā, pateħās un apħalwoja, ka no riħta tureħħot ġatawiħā laiwo un fħweħas daiħtus un toħ aiħħaħdasħot tuħliħ uħ oħtu.

„Waj lai nepaħemam liħdħ eħdamas weelas?“ — Uliħs waiħaja.

„Šinams! bet leeħi to uħ manu reħħinu! Waj dħirdi?“

„Wari uħ tam palaiħtees, Musarion!“

No fħħis fħenas Aleksanders nosħaħrta, ka darħam Melontā ir weħl žitadats peewiħħħanas fħeħħs, nekā tikai faħlā pelħa!

(Turpmaħ weħl.)

S. Afuratera

Ģħeħlumā.

Weħl tawu waiħu karħtais ġlaudums
Pee manis kħuħt duħ un miħto,
Un aħu karħtais miħlas paudums
Kā oħeans saħħ pretti fħiħto.

Weħl tawu fħaidu faulains kweħlumħ
Ap mani wainagu wiħ kħuħt,
Aug fħirdi dħelohħħ aħru fħeħlumħ — —
Ģau fħħirta tu, ġau aiħħaħjuħt.

Eħ neħeeniħais neħaprotu
Žit faħdħ tawħ biħers man biħ weltiħt!
Tas auħħtos deewus reħħinatu
Ar debes fħaidro feltu feltiħt.

Deħ fħeħlumħ diweħfelē kā leeħma,
Man fħuħpħti meħlē tawu roħu —
Ak, peedod, peedod! mana dħeeħma
Ģau atħal pilħa ġaunu moħu.

PARIZES LATV.
MAKSL. u. RAKSTN.
VEIC. PULCIŅŠ

Modernà buhwes mahkfla.

Noft ar wißeem newajadfißeem gresnojumeem un leeßeem peeferinajumeem! ta ir tagadejo buhwes mahkfleneeku loſungu. Wißu wißu teefſchanaš ißeet uš harmoniſku un praktiſtu ween-
 kahrſchibu. Tiklab frantiſchu, angtu, kà wahzu mahkflaš ſchurnaloš redſama pee mahju buhwes, kà iſtabu eerihkojuma tahda weenkahrſchiba, tahdu nemaš newaretu domateeš. Nekahdi gipfa gresnojumi pee mahjam ne eekſch, ne ahrpuſe, wiß gludš un weenkahrſchš — logi ar mašam ruhtinam, kà fenak, kur ſtiklu wehl iſgatawoja nepilnigi, greeſti beš kahdeem gresnojumeem, tikai balti nokrahſoti, pat naw wairš gar feenaš malu ne welweti, ne ſimſoti — daſchi mahkfleneeki pat feenaš eeteiz weenigi balti nokrahſot, atmeſt wiſaš raibàš tapeteš, raiboš krahfojumuš. Pee iſtabu leetam wairš naw nekahdi apafi dreijajumi, ne ſimſojuma, bet wiſš ašam kantem, gludš, krehſti

leetam tihtamu omulibu. Kà tahdu zehlu mahkflaš pee mehru ſche paſneedſam architekta Behkſchena waſarnizu, kur redſama ari data no eekſchejam telam. War ſajit, ka te

Architekta A. Behkſchena waſarniza Eðinburgà.

Architekta A. Behkſchena waſarnizaš dišhwojamàš telpaš.

mumš ſmaida pretim mahkfla un tihtama dišhwe. Šchi buhwe ari paſneegta architekta beedribàš iſdewumà: „Bildende Kunst in den Oſtſeeprovinzen.“ Šchaj lihdſigaš ehtaš, ſtaħweem ſubrainneem jumteem, logeem mašam ruhtinam, ſa teekam tagad wißu kulturàš tautu buhwes mahkflà, gan katra tauta zenſchaš iſkoft ſawu ihpatnibu, bet wiſam tomehr ir ſaſana. Naw ja domà, ka ſchi weenkahrſchiba tomehr buhtu tik weenkahrſcha, tad jau to newaretu ſaukt par mahkflu, jo to jau prot katriš, kurſch kautzik paſahziš buhwet. Ne, ſchaj modernà mahkflà ir atkal wiſzaur kaš daiſch, pee wiſzigaš, kaš leek ſajuſt ihsto mahkflu — pee katraš weetaš un leetaš ir kaš fewiſchš, kaš to padara par mahkflaš darbu,

wairak no taiſneem, kantaineem tozineem, it kà ratu ſpeekeem, kopà ſalikti. Un tomehr wiſà ſchajà weenkahrſchibà atkal jagahdà par zehlumu, ihstu mahkflaš daiſumu un par wiſam

kaš taš ari buhtu tikai waj durwju engeš un atſlehu plateš waj ſlihpeta ſtikla waj metala waj perlmutra rotajumš, waj ari tikai formaš weidš — tam jaišdwehſch mahkfla un tihtamiba.

Jaunakās modes parahdibas.

Mihstas, wijigas drehbes, flaidas formas — tahdas ir tagadejās modes parahdibas. Lai seeweetes stahws isflattitos flaitaks, tad pagatawo augstos swahrkus un tā fauktās prinzefes kleitas, kur swahrki ar talju greesti weenā

apgehrbu isgatawotaji nonahkuschi pee tahda pahrsphilejuma, ka apgehrbus ap kahjam pagatawo til schaura weida, ka modes dama war spert tikai fihlfikus folisikus — leekas, ka swahrki buhtu noseeti sem zeleem, tā tad kahjas pilnigi fapihtas. Kad kahdam glaunam modes apgehrbu isgatawotajam pahrmests, ka tahdejadi jau seeweetes pawisam newarot paeet, tas atbildejis: „Nu muhsu damas jau ari kahjam neeet, bet brauz tikai braufikus.“ Nu, bet paleelati foki tatschu ari jasper, lai ratos eekahptu un islahptu, lai eetu pa trepem u. t. t. Ir gan apbrihnojami, ka mode war nowest seeweeti pat pee tahdam mulkibam, ka leekas few noseet kahjas. Scho modes parahdibu tad ari wispahrigi wis neeewehro, tas ir schimbrihscham; tā buhs turpmaļ, tas naw paredsams. Preefsch dascheem gadeem jau til leelā mehrā sekoja schahdai modes parahdibai, ka ari pee mums waj katrai weenai seeweetei bij swahrki ap zeleem tā noseeti, ka wareja spert tikai fikus folisikus. Buhtu teescham behdigi, ja ari tagad atkal schi kahju noseeschanas parahdiba eewestos wispahribā. Slaidais isstas jau pilnigi panahkams gluschi dabigā weidā, kad newelk beesus un kuplus apalschswahrkus, bet isteek tikai ar

Nr. 20.

Balles apgehrbi.

Nr. 21.

Nr. 20a.

Nr. 21a.

gabalā, bet lai panahktu wehl wairaf flaiduma, tad atmesti wist kuplee, falbetotee apalschswahrki un peeteek waj nu ar gluschi plahneem apalschswahrzineem, waj pat pawisam bes apalschswahrku, lai tikai forma ap kahjam buhtu jo flaida. Schajā teekshanā pehz flaiduma jau Parise modes

weeneem plahneem apalschswahrzineem un wirtswhahrkus pagatawo no mihstas, wijigas drehbes, pee kam teem apalschas malā neleek nekahdu platu, beesu stoff, bet atleez tikai no tās paschas drehbes apmebram diwi pirskti platu wihti un swahrki stahwēs flaidi, ap kahjam peekahwigi.

Parafis bij wifus apgehrbus pagatawot uf oderes, lai drehbe buhtu beesa waj plahna un bes tam wehl lifa apafschas malâ stihwo drehbi, lai apafschas mala stahwetu jo kupli. Tas nu tagad wairs pawifam naw wajadfigs — waj nu drehbe buhtu beesa waj plahna, oderes wairs newajaga, zaur fo ari tas labums, ka isteef pee apgehrba ar masaf isdewumu. Pee flaidam formam ari isteef ar masaf drehbes, nekâ pee kuplajam. Tagad, fur fwahrki un peedurknes tit flaidi, jau peeteef ar 4 arschinam 2 arschinu platas drehbes preefsch weentahrscha, gluda apgehrba. Mubfu, sche pasneegtee modes paraugi, nerahda noseetas kahjas, bet isftatas pat puslihdj kupli, lai gan tee peeder pee gresnâs modes jaunakam parahdibam. Birmâis apgehrbs ar tilles wirswwahrku jeb tunifu, kuzam apafschas malâ isfchuhta fpize — kahda ari ap kruhtim un plejeem, kuzus bes tam wehl gresno

mihkta sghda fcherpe, kura muguras puse faseeta zehla zilpâ. — Ari otra figura rahda apgehrbu ar tunifu un fcherpi pahr plejeem, kuzas gali ar pusfcheem nofaras preefschâ. — Widus, kâ rebsams, tagad neteef eefchnaugts teems, kas ari wispahrigo figuras flaidumu pawairo. Tikai japeemin tas, ka ihsti drufnâm, pilnigam seeweetem reformas weidigais widus nebuht nepeedeem — tahdam weenmehr isftatas labaki fwahrki ar gurti un bluhje. — Pee gehrbfchanâs no leela fwara, kad fin dot few peederigo formu un krahfu — daschu reis neeweehrojama, drufna seeweete zaur fawu labi iswehlete, peemehrigo apgehrbu dara labatu eefpaidu, nekâ flaida flaitule, kura gehrbufes neweikli, kad ari gresni, jo gresnums ihstenibâ nemaf naw tas, kas zilweku gresno, bet gan peederigi iswehlets apgehrbs.

Apfkats.

Ufews un Lopuchins.

Ufewa-Lopuchina leeta faistas ar pahrdshwoto rewo-luziju, wispahri wina tit raksturifka un tã stahw fakarâ ar fabeedriskeem un politiskeem apstahkeem, ka winai newar paet fezen ne waldiba, ne fabeedriba, ne prese, kâ fabeedribas ufflatu isftulkotaja. Ufewa-Lopuchina leeta, tur newar buht fchaubu, pamatigi istirfajama un apgaismojama. Winas apgaismoschanas nepeezeefchamibu, rahdas, fajuhrt ari waldiba, kura Ufewa-Lopuchina leetâ dewufe sekofchu paskaidrojumu: „Prese un fabeedribâ wehl arweenu runâ, ka inscheneers Ufews farihkojis dauds breefmu darbu — teroristifku aktu, stary teem ari nelaika Leelkaasa Sergeja Alekxandrowitscha, bijufchâ eefschleetu ministra Plewes un zitu nogalinaschanu, pee kam wifas fnaas un baumas peerehkina Ufewam waj it wifas flepfawibas un smagatos politifka rakstura noseegumus, kuri isdariti no 1902. lihds 1906. gadam. Lihds ar to aifrahda, ka pee mineteem noseegumeem peedalijufchâs ari daschas waldibas amata personas, un 18. janw. uf ismekleschanas teefnescha pawehli isdarito bijufchâ polizijas departamenta direktora Lopuchina apzeetinaschanu uffkata pat kâ waldibas aiffargu lihdselki, lai nenahktu gaismâ wehl ziti noslehpmi. Minetâs tendenziosâs fnaas isplata, lai gan waldiba ofiziali jau pasfkojufe, ka aprahditâs awifchu fnaas un baumas nedibinatas un ka no deenasta atlaitais ihstenais walfis padomneefs Lopuchins faukts pee atbildibas par to, ka wifsch isstahstijis fozialisteem-rewoluzionareem par Ufewa darbibu, kurfch arweenu pasfkoja polizijai par fozialistu-rewoluzionaru noseedfigâs organizijas teroristifkeem nodomeem. Lopuchins ispausdams to, ka Ufews waldibai peenefis fnaas par fozialistu-rewoluzionaru nodomeem nowehrâis wisleelako kawekli fozialistu-rewoluzionaru nodomu, breefmu darbu iswefchanai. Tã ka minetâs baumas fajet fabeedribâ pilnigi nedibinatu ufraukumu un neustizibu uf waldibas eestahdem, tad waldiba tura par fawu peenahkumu wehl reis noteikti pasfnot wispahribai,

pirmkahrt, ka ne weena persona, kas stahw waldibas deenastâ, ari ne awifes minetâis ihstenais walfis padomneefs Ratschowfkis un tapat zitti, nekad naw peedalijufchees pee kaut kahdeem teroristifkeem waj ziteem rewoluzionaru darbeem, un otrkahrt, ka par Ufewa peedalifchanos pee politifkâm flepfawibam nekad nekahdas fnaas waldibas eestahdes naw peenahkufchâs. Sihkafas fnaas par to waldiba fneegs walfis domê, kuzâ eefneegti fchâi leetâ waldibai peeprafjumi.“

Ari **ministru padomê** weselâ fehde pahrrunata Ufewa-Lopuchina leeta. 21. janwarî ministru padome bijufe pilnâ fastahwâ. Finantschu ministra Kofowzewa weetâ bijis atnahzis ta beedris Tschistjakows. Ministru preefschneefs P. A. Stolipins isflaidrojis, ka waldibu, peeprafjums Ufewa leetâ, nebuht neefot famulfnajis un ta efot gatawa fcho leetu jo pilnigi apgaismot, lai tahdejadi nobeigtu nepareifas baumas. Newar peelaisf domâs, ka augstakai waldibai waretu buht kahds fakars ar preteschkbam. Pee tahda flehdseena wifsch nahzis eepafinees ar leetas kodolu. Schajâ leetâ jaisfchfir diwas dakas. Birmâ — ir ftau biroja eerihziba. Waldiba domâ, ka ahsemju agentura ir neifbehgama un no tãs naw eefpehjams atteiftees. Notikumi peerahda, ka ir wajadfiga fahrtigaka organizacija, bet ne tãs pilniga isbeigfchana. Kamehr pastahw fepenâs organizijas, renegatu pakafpojumi ir wajadfigi un ar fcho kaunumu japmeerinajotees wifam waldibam. Otrâ daka — promofazija. Waldiba noteikti isflaidro, ka promofaziju wina nosoda uf wifstingrako un to daris pastahwigi. Promofazija efot semako agentu patstahwiga rihziba, kuri domajot, ka ar to peerahdifchot fawu uszihtribu deenestâ. Ufewa leetâ waldiba wehl neatrodot, ka promofazija buhtu peerahdita. Tik fwarigâ jautajumâ waldiba newarot dibinatees uf tam tendenziosâm fnaam, kuru islaidejeem mehrkis efot augstaks par pateefibu. Tã ka waldibai neefot peerahdijumu par to, ka pateefkâ buhtu rihkota promofazija, tad wika peelaisfchot domas, ka

fematee eerehđni neleetigi isleetojuschi wineem dahwato us-
tizibu. Leetu pareisi isfšaidrot un apgaismot, warešot tika
atklahta teefa, un waldiba, atfšhdama fawu usderumu,
labprahť eefšot pa šho pareišo žetu. Leetu smalki ismekles
un isleetos wifus lihđsektus lai Ašewu dabutu rokā. Pee
atbildibas tiffšot faukti beš isnehmuma wif, kas ween is-
rahđišchotees par dalibneekem. Šhinī sinā tad ari teefas
durwis atwehršchotees preefšch bijušchā polizijas departamenta
direktora Lopuchina, kufšch beš fšchaubam esot wainigs. Wifš
ministri peekritušchi fšcheem ašrahđijumeem, atfšhdami, ka
fšchahda rihžiba no waldibas pušes, esot ta pareisatā. Lo-
puchina leetā dašchi isfšitufšchees, ka tas galwenā kahtā no-
seefsees pret morali, jo tam, ka polizijas departamenta
preefšchneekam, bijis wifš jo labi sinams un tas par to
tomehr klusejis, bet no amata atfšahdamees pohrgahjis pee
rewoluzionareem. Dašchi no kabineta lozefkeem ašrahđijufchi,
ka fšchis folis atteezinams us Lopuchina personigo rašturu.
Teefleetu ministrs no fawas pušes isfšaidrojis, ka leeta esot
par daudš maš ismekleta, lai waretu runat par šodu likuma

Lopuchins.

redaktoram, rewoluzionaram Burzewam, kufšch bijufchi per-
fonifki fakari ar Lopuchinu. — Ašewa ihštāis wahrđs esot
Enochs Ašefs. Bet negribedams, ka to pašhšt par fšchību,
winafšch Enochu pahrwehrtis kreemu Žemgeniā (Eišchenā)
un Ašefu pahrwedojis Ašewā. — „Graščdaninā“ knass
Meščtscherfšis stahsta, ka Sipjagina laikā „flawenais“
Ratščkowsfšis poltitfškajā polizijā fšpehlejis tihri waj „maga“,
burwja lomu. Winafšch dšhwojis Parifē un fšnehmis milfu
fumas. Wina rokās atradufšchees wifš poltitfškās fšepen-
lizijas pawedeeni wifš Širopā. Ar naudu nopirkt rewolu-
zionarus, lai tee par wifš pašnotu waldibai, bijis wina
rihžibas fšmaguma punktš. Waj pate polizija ari pee tam
newar tikt maldinata, par to winafšch galwas wairš nelaušijis.
Tā, luht, wareja raštees Ašewi, kufi wadija un krahpā ka
rewoluzionaros tā, ka leefas, ari toš waldibas wihrus,
kureem tee pašneefsa fšinas. P. A. Stolipina laikā, tā ap-
galwo Meščtscherfšis, Ašews fšepenpolizijas waditaja lomas
wairš nefšpehlejis. — Nu, tas warbuht galigi isfšaidrofees
pee teefas waj wismas walšts domē. — Kad Ašewu pee-
nahza, tad ta beedri par wina notureja partijas teefu, kuru
wadijis pašhštamais geografs anarchifšis knass Krapotfšis.
Peedaližufšes ari rewoluzionare Wera Žigner, pašhštamā
tenorifšta Žignera mahša.

Pirms paščas ofšizialās „teefas“ notureschanas rewolu-
zionaru zentralā komiteja fšapulžejās eepreefšch wehl us
privatu fšehdi, kufā ari Ašews bija klahť un kufā tas tika
fšmagi apwainots. Nedšedams, ka leeta kufhšt fšchoreis no-
peetna un wafā wairš newarēš tikt, Ašews peedahwajās
stahdit preefšchā dokumentus, ar kureem wina newainiba
tiffšot peerahđita; bet tā ka dokumenti atrodotees wina
dšhwofki, tad winam jaet teem pakat; tomehr lai nedomatu,
ka winafšch gribot beht, tad dašchi no fšapulžes dalibneekem
lai ejot winam lihđš. Fšchetri beedri peedahwajufšchees par
lihđšgahjeem un ari ašgahjufchi, bet wifš žiti fšapulžes
dalibneeki palitufšchi gaidot. Gaidijufchi, gaidijufchi daščas
štundas, bet walti — ne Ašews patš, ne ari wina pawā-
doni nerahđijufchi wairš ne azis fšapulžē. Tad dewufšchees
toš meklet, bet ari walti: nebijufchi tee atrodami wairš
ne fšawos dšhwofštos, ne žitur. Kā rewoluzionari wehlati
pahrlēezinajufšchees, tad minete 4 beedri, kufi tik labprahťigi
peedahwajufšchees wina pawadit, bijufchi wina ufštizibas
wihri un tā tad ari nodeweji. — Tā tad israhđas, ka
fozialifšti-rewoluzionari ari gadeem ilgi ne pašchi fšewi wa-
dijufšchees, bet weentahrfšchi tufšchi waditi no fšpeegeem. Kā
„Berliner Tageblatt“ fšino, tad ar Ašewu pašhštams ari
bijis bijufšchais Rigas domneeks fozialdemokrats Šols. Ja
tā, tad fozialifštu-rewoluzionaru wadona un Judafa, fšpeega
Ašewa fšaites un eefšpaids fšneegufšchees pat lihđš muhfu
fozialdemokratu wadoneem. Ja, ja, ka kreeweem noslep-
fšawoja brihwibas karotajus, ka profeforu Herzenšteinu,
Gaponu, Šolofu, tā ari pee mums, latweefšcheem, no rewo-
luzionareem noteefata neweena ween liberala, pašhštahwigaka
peršona us muhfu „rewoluzionaru“ inifšiativi. Šazer, ka Ašewa
ašera it ihpašchi muhfu rewoluzionaru un fozialdemokratu
apriņdās nodereš par labu mahžibu, ka ne ifškatš, kas ar
muti rewoluzionars un rihđa us terorifštifšheem darbeem, jau

102. panta peemehrofšchanu. Bet Lopuchina nošegums pee-
rahđits jau tadeht ween, ka tas ispaudis noslehpumus, kufi
tam ufšizeti pehž eemētā stahwofka.”

Tik tahtu waldiba. Awifšes pa tam turpina pašneegt
fšinas par Ašewu-Lopuchinu. „Bircšewija Wedomofšti“ pa-
stahsta, ka rewoluzionaram Ašewam bijufchi fakari neween
ar fšepenpoliziju, bet ari ar „ihšto kreemu faufšchu fšaweenibu“
un tās „kaujas organifšizijam“. Tahdejadi ari apgaismo-
jotees lihđš fšchim neišfšaidrotais fakts, ka Kafanzewš, kufšch
eemafšts walšts domneeka Herzenšchteina noslepkawofšchanas
leetā un pret grafu Wittī fšarihťotā atentatā warejis tanī
paščhā laikā ari atrafštees fozialifštu-rewoluzionaru aprindās.
Pilinigu fšaidribu fšchāt leetā fšinot kahds Fedorowš, kufšch
esot „Nuštija Wedomofšti“ redakcijās lozefka Šolofa nonah-
wetafš un kufšch atrodotees Parifē. — Sozialifštu-rewolu-
zionarās partijas wadonis Ašews, redšams, gadeem ilgi
wafajis pee deguna wifš partiju. Un, leefas, tāpat mal-
dinajis ari waldibu. Dihwaini. — Pirmais, kas nahjis
us domam, ka Ašewā Judafa, bijis kahds Bafafš, kufšch
fšahťumā kalpojis fšepenpolizijā un wehlat pahrgahjis rewo-
luzionaros. Tahťat Ašewa atmafšofšchanā nopelni „Biloje“

tabds ir. — Ašewa-Lopuchina leetā ihpašči awisei „Now. Wremja“ leekas buht bagats materials. Tā wina sneedš intimas sīnas no revoluzionaru dšihweš. „Now. Wremjas“ interesantee atklahjumi peenem pat Kreewijas revoluzijas wehstures raksturu. Wina starp zitu ari apluhto schimbrihscham ahrsemēs dšihwojofcho schurnala „Biloje“ redaktoru Burzewu. Kamehr Burzewš ušturejās Peterburgā, wīnšch atradās tuwā fatiksmē ar Bafaju, kufsch to lihds wina apzeetinašchanai apmelleja gandrihs katru deenu. Bafajš kfuwa 1902. g. polizijas šlepenagenturas ložeklis un uštureja dšihwus šafarus ar revoluzionareem. Bafajš nebija wis schihds, bet maškrees ar semitu rahfas fejas panteem, nehšaja arweenu tumščas brilles un atstahja fanatika eepaidu. Ari wīnšch haudija pee revoluzionareem leelu uštizibu, ari polizija uštizejās winam un ušdewa tam šwarīgus ušdewumus, kurus tās gandrihs arween isdarija apmeerinajofchi. Nemeera pilnajās oktobra deenās toreij Warščawā dšihwojofchais Bafajš išrahdija leelu nemeeru, un wīnšch beeschi isšazijās šaweem amata beedreem, ka wīnšch redšot tuwojamees wežā rešchima galu un tadehš ešot laiks gahdat par to, ka waretu peefleetees ušwaretajai partijai. Kopsch 1905. gada Bafajš mala uš diweem atmeneem un kfuwa drihs ween pašihštams wīšā Peterburgā. Wīnu šabla nowehrot un drihs ween bija drošchi šinami wina tuwee šafari ar Burzewu. Wīnšch apšolijās pehdejām apgahdat sīnas par politifšā isluhtu deenešta organifaziju Kreewijā. Bafajš šinaja toti labi, ka wina fatiksmei ar Burzewu bija jabeidsas ar katastrofu un wīnšch nolehma isdot Ašewu šozialrevoluzionareem, kad wīnšch bija wispirms dabujis no teem apšolijumu, ka isfuhtičanas gabijumā uš Sibiriju winam tiks šneegta. pee isbehgšanas palihdšiga roka. Tā tad Bafajš bija tās, kas nodewa revoluzionareem Ašewu. Ar Ašewu Bafajš bija eepafinees tajā laikā, kad Lopuchins bija par polizijas departamenta direktoru. Kad Burzewš bija no Bafaja dabujis pilnigas sīnas par Ašewa maščhanu uš diweem dširnakmeneem, tad Burzewš dewās ar šawahkto materialu uš Parifš un zehla to preekščā šozialrevoluzionaru zentralkomitejai. Tak jau agrak bija šozialrevoluzionari ušdewušchi šawam aktivajām ložektim schihdam Rubanowitščam ismeklet uš Ašewu trihtofchās aišdomas. Rubanowitščš bija zehlees no Kreewijas un tika ušškatits par weenu no šozialrevoluzionaru partijas darbigakajeem ložekteem. Wīnšch dšihwoja jau ilgus gadus Parifšē un špehleja tur Kreewijas emigrantu aprindās leelu lomu; wīnšch isdewa „Tribune Russe“ un nopublejās, kur ween eepšehjams, disšreditet Kreewijas waldbibu, pee kam winam nahza palihgā daudš emigranti. Ar Ašewu Rubanowitščš atradās daudš gadus šafaros, kas netika ne ar to traujeti. Sīnas par Ašewa nodewibu nahza tadehš Rubanowitščam pilnigi negaiditas un fatrizinaja to tabdā mehrā, ka wīnšch šašlama. Wīnšch nešpehja to šaprast, ka wina labakais draugs wareja atraštees šlepenpolizijas deeneštā un algā. Tak no Bafaja peeneštais peerahdijumu materials nepeelaida nekahdas šchaubas. „Now. Wremja“ attehlo Burzewu kā fanatika tipu — ar raksturigu, bahlu feju, isjuufušču waigu bahšdinu un brilleem, žaur kufām

šapnaini raugas pahris šilu azu. No Bafaja eeguhtee dokumenti tika zelti preekščā fewiščštai revoluzionaru teefai. Pirms šchis teefas šanahščhanas tika noturetas wairakas priwatas šapulžes, pee kufām peedallijās wīseewehrojamafee šozialrevoluzionaru partijas ložekti, starp teem Sawintows, Tatarowa nogalinatajš, un Tjuščewš, kufsch kfuwis pašihštams ar šawu ušbrukumu Trepowam. Par revoluzionaru teefas preekščšehdetaju iswehleia Kropotkinu, kufsch šchini noluhkā atbrauza no Londonas uš Parifš. Teefas ložekti bija schihdi Wiktors Tščernowš un Rubanowitščš. Ari Tščernowš peedereja pee revoluzijas „generateem“; wīnšch atradās gandrihs arween zekā un bija jau kopsch gadeem revoluzijas waditajs. Starp Ašewu un Tščernowu pašahweja šinama greiššrdiba, tadehš, ka wini abi gribeja partijā špehlet pirmo lomu. Kā šinotajs ušstahjās Burzewš. Kā „Wiršč. Wed.“ dabujufčas šinat, tad ismekleščhana Ašewa leetā atduščšotees uš interesantu faktu: ka domajams, tad Ašewam bijufchi zeešchi šafari neween ar politifšo poliziju, wīnšch gan buhs bijis ar šinteem pawedeeneem šaštits ari ar „ihsto kreewu kauschu“ kaujas organifaziju: tā tad peršonas, kas organifeja revoluzionarus ušbrukumuš, šahwejuščas teefchā šafarā ar tām peršonom, kas wadijufčas „ihsto kreewu kauschu“ kaujas organifaziju. Frantšču awise „Matin“ starp zitu nodrukajufe šekofchu šozialrevoluzionaru partijas pašinajumu: „Sozialrevoluzionaru partijas zentralā komiteja pašino šaweem beedreem, ka inšcheneers Eišchens Šitipowitščš Ašewš, 38 gadus wežš, kufsch partijā pašihštams sem peenemta wahrda „Leelais“, „Šwans Nikolajewitščš“, „Walentins Kusmins“, buhdams par beedri no pašcha šahkuma daudšos partijas organoš, — „kaujas organifazijās“ un zentralā šaweenibā teef apwainots par nodewibu un šaštnaščhanos ar šlepenpoliziju, tadehš Ašewš teef isšludinats par špeegu-promokatoru. — Ašewš, kufsch aišbehga pirms partijas teefai bija eepšehjams špreedumu isdarit, preekšč partijas teef atšihš par wīšai kaitigu peršonu. Partija drihšumā isšinos šihkat par Ašewa promokatora un špeega darbeem. 8. janwari 1909. g.“ Ašewš, šawa leelā auguma un „leelo darbu“ deht partijā ari šaukts par „Leelo“. Tahds wahrds tizis fewiščški leetots no ta laikā, kamehr Ašewš kopā ar Berščuni bija nodibinajis šozialrevoluzionaru partijas „kaujas organifaziju“. Wina darbiba nebija robešču. Šlgatu laiku wīnšch no Genšes šuhtija uš Kreewiju proklamazijas, šuhtidams šardinu kaitēs un apšihmedams tās par šardinem. Šuhtijumi tika adrešeti uš kaut kahda Warščawas tirtotaja wahrdu. Šardinu weetā wīšas bundščas bijufčas pilditas ar proklamazijām. Zitu reiš wīnšch šuhtija tauku kaitēs. Starp taukeem, nodalita atradufēs „nelegala literatura“. Pehž Rubanowitščha šinam, šlepenpolizijai Ašewš kalpojis 12—15 gadus, bet lihds „kaujas organifazijas“ nodibinaščhanai isdarijis tai masus pašalpojumuš.

Baltijā

gabjeju lihgščhana turpinas. Štrahdneeku algas wišpašri paleek lihdsšchinejās. No štrahdneeku algu kahdas eewehrojamaš zelščhanas newar wišpahri buht ne runa. Naw

ari wispa hrejs laukstrahdneeku truhkums. Ir apgabali un pat guberanu pilsehtu tuwumâ, kur drihsat war runat par strahdneeku pahrdaudsumu. Wajaga tew kahda kalpa un peeteizas tublin — desmitteem. Godigeem darba dewejeem wispahri strahdneeku netruhkst, warbuht ar gauschi reteem isnehmumeem. Naw jaaismirst, ka wairaf muischâs ewed wahzu kolonistus, ais kahda eemefla weetejeem strahdneekem jawahzas projam un kur lai wiai wiff eet? Faluhfo ween turpat kur nebuht tikt robâ. Itpaschi prezeteem taubim pageuhti atrast weetu. Saimneeki daschos apgabalos, peem. Dobeles aprinki, prezejuschâs kalpa — deputatneeka labprahnt nenem un ja nu muischâs fanem kolonistus, tad weetejeem strahdneekem — deputata kalpeem nekur eet. Un algas, par kahdam tee lihgtu, naw nesin kahdas leelas. Deputata kalps (gada kalps) zaurmebrâ dabun sekoschu algu: 16 mehruš rudsu, 16 mehruš meeschu, 2 mehruš firau waj kweeschu, 1 mehru kweeschu, 6 mehruš masjâs labibas, $\frac{1}{2}$ puhrweetas semes kartupekeem, $\frac{1}{4}$ puhrweetas semes lineem, daschas dobes dahrsa fatnem, 1 puhrweetu plawas, $\frac{1}{3}$ puhrweetas ahbula, 6 birkawi seemaju falmu, 6 birkawi wafaraja falmu, 2—3 brikas pelu, $\frac{1}{2}$ kubikas malkas, 1 aff ſchagaru, 40—45 rbk. naudas. Turet kalps war 1 gowi un 3 aitas.

Bez-Weebalgâ apzeetinati, ka „Dfimt. W.“ ſino, Reekſitafch, Plaudis, Dfchs, Schidaws, Gegeris, Sermuls, Dreimanis, Skalbe un Breikſch, kuruš apwainojot par peedalifchanos 1905. g. nemeeros. Pawifam apwainotas 25 perſonas. — Ari no wairaf ziteem nowadeem ſino par apzeetinaſchanam.

Burtneeku eſerâ 21. janwarî ſwejneekem ſewiſchki labi ſweedees. Bauau muischâs datâ peem. plauſchu ween iſſwejojts par kahdeem 1900 rbk.

No Spahres (Tukuma apr.). Petera lomu iſwiluſchi Kihſcheſera ſwejneeki 28. janwarî ſchejeenes tâ fauktâ Gulba eſerâ. Iſwiltuſchi par apm. 4 tuhktofch rbk. wehrtibâ. Schis bagatais loms faſtahweja wiſwairaf no lihdkam, ahlanteem un brekſcheem, daschas ſiwis bija pat 5 pehdu garumâ. Weetejee ſwejneeki iſſafas, ka tik leelas ſiwis nekad neefot iſwiltuſchi. Te japeeſihmè, ka eſerâ 20 gadu laikâ neefot ſwejojts.

„Df. W.“

Kandawas Sadraudſigâ beedriba ſwinès 7. un 8. februari ſch. g. jaunâ beedribas nama eefwehtifchanas un atklahſchanas ſwehtfus. Programa plaſcha un pee-wilziga.

Saldus ahrſts (ne weterinarahrſts) Dr. Kirſchentalš, kuru 22. janw. apzeetinaja, atſwabinatš.

Suhru un Garſenes muischu itpaſchneeks grafs Lambsdorſš, kuruš mira 1905. g., ka tagad iſrahdijees, nowehlejis 54,000 rbk. leelu kapitalu labdarigeem mehreem. Scha kapitala procenti iſleetojami: 1) darba neſpehigu, truhzigu muischâs kalpu un meſchfargu pabalſitſchanai nelaika muischâs, 2) ahrſta un wezmahtes peenemſchanai un ſkolu mehreem un 3) ahrſteſchanas lihdfektu eegahdaschanai preekſch abu muischu nabadſigeem eedſihwotajeem. Ar atſnibu minams darbs.

Swehtes pagasta walde laikraſtos iſfludina gada budſchetu. Teizams paſahkums, jo tâ pagasta lozekkeem eefpehja eefſtatitees naudas eewahſchanas un iſdoſchanas lahrtibâ.

Rigas kara teefa iſteefaja 29. janwarî diwas apfuhdſibas. Pirmâ bija pret Leel-Salwes pagasta lozekli Juri Nahburgu, kuruš 1905. gada beigâs tizis eewehlets par nelikumigâs Leel-Salwes pagasta rihzibas komitejas preekſchneeku. Uf komitejas nolehnuma tikufchi atnemti eerotſchi weetejeem meſchungeem Gutmanam un Fogelam, ka ari dascheem ziteem eedſihwotajeem. Schis komitejas leeta jau iſteefata pagahjuſchâ gadâ, bet Nahburgš bijis aiſbehdſis uf Ameritu, no kureenes nesin atpaſat ka ar nabzis un uſdewees polizijai. Wiau noteefaja uf 8 mehneſcheem zeetumâ. — Dtrâ leetâ apfuhdjeti bija Kaunas maſpilonis Antonš Dombrowſkis un Wirkmuischâs (Heiden) pagasta peederigais Wladiflawš Budkewitſchš. Wiai nakti uf 19. martu 1908. gadâ, kopâ ar Nihzes pagasta peederigo ſekabu Matutu aplenkufchi kahda Mikela ſekdomas mahjiau, Grobinas aprinki, un mahjinas eedſihwotajai Sanei Reſcheneek, peedraudot wiai ar nahwi, nolaupijuſchi 35 rbk. naudas un zitas leetas par 24 rbk. 35 kap. Matuts zitâ leetâ no kara teefas noteefats uf nahwi un ſchis ſpreedums pee wina iſpildits ſcha gada 3. janwarî. Dombrowſku un Budkewitſchu noteefaja pee ſpaidu darbeem uf 20 gadeem latru.

(„S. D. L.“)

Rigâ, feſtdeen, 31. janwarî ap pulkſten 11 deenâ uſbruka kara teefas preekſchſehdetajam generalmajoram Koſchelewam uf Aleksandra bulwara apgabala teefas tuwumâ. Kahds jauns zilweks ar brauniau wairaklahrt iſſchahwis ſahka behgt, bet beidsot wiau panahza — nahwigi eewainotu. Waj nu wiaſch pats bija ſewi tâ ſaſchahwis waj ari gorodowoji winam paſat dſenotees to eewainojufchi. Diwas lodes kuruſchâs Koſchelewam ſem labâs auſš, kaſtu un iſgabjuſchâs zaur kreifo waigu. Ari mehle pahſchauta. Generals Koſchelenš eewetots ſlimnižâ. Wina eewainojums wahrigš, tomehr neefot nahwigs. Uſbruzeja lihki polizija noſotografjuſe. Laundari ſihmejoj studentu Janſonu, kuruš, ka politifks noſeedſneeks, jau wairaklahrt bijis noſotografets.

Leelas Gildes ſahlè atklahta kreemu glesnotaju iſſtahde. Pawifam iſſtahditas 278 glesnas. Iſſtahditaju ſtarpâ ari tahdi ſpehki, ka Matowſkis, Sergejems, Weſchſchilows, Stepanowš, Wolkowš, Swetoflawſkis, Frenzš, Bergholzš u. z.

Baltijas mahſſleneeku glesnu iſſtahde ſarikhota no mahſſlas beedribas muſejas telpâš. Schi iſſtahde dara tabdu eefpaidu, itkâ mahſſleneeki nebuhtu aiſfuhtijufchi ſawus labakos darbus. Purwits un Roſenthals ſchoreiſ nemas naw peedalijufchees. Waj mahſſleneeki tik wehſſ ſtatas uf iſſtahdi, ka waj nu pawifam nepeedalas, waj noſuhta tikai ſawus maſwehtigatos darbus? Ir jau weena otra glihta glesnika, ket kopeeſpatis naw tahds, tahds tas wareja buht. Wairaf dſihwibas ſagatawojotees uf iſſtahdem! — Schini iſſtahde wiſwairaf mahſſlas dahwanas rabda Borcherta kundſes glesnas, bet ari no tās waretu wehletees, kaut wina

buhstu dšhwojufe zitā laikmetā, kur mahšļa war zehļafi ušplaukt.

Glesnotais profesors Julijs Fedders — no miris.

Walšis domē apšpreeda nahwes šoda atzelschanas projektū, kuru nodewa ihpašchai komiššjai. Spreeda ari atkal par 9. nowembra likumu. Bet, šaprotams, ka agrarjautajums naw tā iščškirams kā Gordijas mešglis pahrzehrtais un tapehž wiašč wehl prašis daudš laika un par wišam leetam no walšis domes wairaf nopeetna darba nekā lihds šchim. — Uš peeprašjumu Ņsewa-Lopuchina leetā, dšird, atbildesčot pats P. A. Stolipins un newis eelščleetu ministra beedris Kurlows.

„Golofs Moskwi“ šino, ka wišam polizijas eestahdem peefubtitas Ņsewa fotografijas, lai to weegliki waretu dabut rokā.

Pa tam awišes wehsta, ka Ņsews redsets uš Ņewška. Bet šinots ari teek, ka rewoluzionari Ņsewu jau Briselē dabujušči rokā un — nonahwejušči. Drosču šino par to, kur Ņsews, redsams, wehl naw.

Par želu ministri generalleitnanta Ščajušusa weetā eezelšis walšis padomes ložekšis **Muchlows**.

27. janwarī polizija pahrmelejuše rakšneeku **Leonidu Andrejewu**.

Wilnas apgabalā Partšchemška muiščā „Iščerwoni Dwor“, kā „Łódzer Zeitung'a“ šino, no šen šeneem laikeem atradees kahds defetinu leels eserešs, no kura smelšis waja-dštgais uhdens preešč degwihna- un alus bruhschem. Uhdens nekad netruhžis. Te 16. janwarī esers peepesči issudis. Apfahrtnes eedšhwotajeeem par to, šinams, šilee brihnumi. Dašči šchai parahdibā eeraugot šakarū ar Šizilijas šemes trihži.

Ahršemēs

vagahjuščā nedekā wairaf atšhmejāmu parahdibu. **Wahžija** pluhdi nodarijušči leelus šaudejumus. Špostiti žeemi, šagrautas mahjš, išneli wairaf leeli tilti. Šaudejumi miljoneem leeli. **Berlinē** strahdneeki 9. februari (27. janw.) šarihšoja eelu demonstrazijas, mehgināja išlaustes uš pili, bet polizija un kara špehš winaš nelaida turp un atštuma atpakaf. Šozialdemokrati demonstrazijas noluhkā šarihšoja 15 besdarba strahdneeku šapulžes. — Behdiga parahdiba, ka žilwekeem naw darba un lihds ar to ari maišes. 8. febr. (26. janw.) angtu karata pahris ar leelu pawadonibu atšahja Londonu un dewās žekā uš Wahžiju, lai Berlinē apžeemotu wahžu keišaru. 27. janw. (wežā š.) angtu karata pahris nonahža Berlinē, kur to „Lehrter“ dšelšžeka štajijā šagaidija wahžu keišars ar keišareeni. Angtu karata pahra ušnemšhana Berlinē bija leelīša. Šajušmiba pilšonu aprindās bija leela. Pilšoniškee laikrakšti šneedša garus eewadrakštus, kuros aštrahdija uš karali Eduardu kā konštituzionela waldneeka paraugu. Šchinis rakštos bija manama wehleschanās, kaut ari wahžu keišars Wikums buhtu tahds. — Berlinē kaudis uštrauzis tahds wehderu uščškehlejš. Londonas „Dšhaks“ wehderus uščškehla netiklām šeeweetem. Berlinēs „Dšhaks“ šarpibas neatšhšt. Weenā pašchā wakarā

šchis nežilweks ušbruzis septinām šeeweetem. Šepenikas eelā tas garam eedams kahdai šeeweetei ušft ar rošu pa wehderu. Šeeweete neko leelu nemana, domā, ka tehwiščch peedšehris, tik mahjšs nogehrihotees eerauga, ka winai meesā eerauta gara, bet ne dška bruhže. Šchleštjas eelā masleet wehlat tahdejadi pat šadurštita kahda 30 gadus weza šabrikos štrahdneeže. Warschawas tilta tuwumā kahdu 29 gadus wezu šuhrmana šeewu negehliš tā eewainojis, ka ta uš weetas šakimuse, jo tai žirkšnos pahrgreesta kahda ašins dšhšļa. Kahdai 15 gadus wežai šlukei greeseens atštees pret šlidam. Kahdai 14 gadus wežai meitenei išdewees palehkt šahnis un duhreens šehris tikai rotas dilbu. Kahdai kundšei, kura Šichtenbergas preeščpilšehtā gabhufe šopā ar šawu 14 gadus wezo šlukei išdewees išbehgt. Polizija „Dšhaku“ lihds šchim wolti mešle. Ššfolita 1000 marku leela godalga wina atradejam.

Abrahams Lincolns.

Londonā 13. februari (31. janwarī) pahrbrauzā mahjšs karata pahris. — Angtu peederumos Afrikā norišnas patlaban interesanta parahdiba. Šapsme, Šatala, Dranje un Šranswala šaweenojuščās walsštju šaweenišā un nu ir „**Deenwidus Afrikas Šaweenotās Walštis**“. Šauno Šaweenoto Walsštju galwas pilšehtas ir: Šappilšehta un Šretorija. Šappilšehtā buhš tautos weetneeku nams un Šretorijā atradiščotees galwenās waldibas eestahdes. Širmaš „Deenwidus Afrikas Šaweenoto Walsštju“ prešidents pehž wišam šinam buhšot bijušchais buhru kara wadonis, tagadejais Šranswalas ministru preeščneeks Šuiš Bota. Weenprahtiba ešot tik leela, attežotees uš Botas kandidatu, ka pee wehleschanam neušštahdiščot pat pretkandidata. — **Tuwajos austrumos** šahf notikt leetas, kuru šekas war buht — ašinu išleeschana — karšč. — **Serbija** neapmeerinas un brunojas tabšaf. **Auštrija** draud ar karu. — **Turžija** draud išzeltees ašinainas žihnas. Šaunturki gribejušči gabšt šultānu un ta weetā par šultānu

eezelt ne tagadejā sultana dehlu, bet bijušā sultana Abdula Afīsa (tagadejā sultana brahta) dehlu prinzi Jusufu Tzedinu kurš agrāk bija spēests bebgt un ir tagad weens no jaun-
turku wadoneem. Saswehrestības preekšgalā stahwejis
kara ministrs Rīsa bejs. Bet leelwesirs Kiamils pašā fa-
swehrestībai nahzīs us pehdam, atzehlis ar sultana peetri-
šānu kara ministri un juheleetu ministri un to weetā bej
parlamenta sīnās eezehlis zītus. Lihdi ar abeem ministreem
atfahpees ari augstakais garidsneeks — scheidis-ill-islams. —
Tautas weetneeku nams stahjas us atzelto ministru puši.
Jaunturku awises aš usbruhst leelwesiram Kiamil pašā,
ka tas strahdajot pret parlamentu, isejot us tautas weetneeku
nama teešbu masinašānu waj pat ta isnihzinašānu.

Konstantinopolē, 13. febr. (31. janv.). Tautas
weetneeku sehde. Koridoros leela kustiba. Sehdi neatflahj,
galdot us leelwesira Kiamila pašā eeraschanos. Pīst. 2¹/₂
sehdi tomehr atflahj. Us deenas kahrtības stahw peepra-
šjums leelwesiram par ministru mainu. Nolasā leelwesira
wehstuli, kurā wīnāsch pašā, ka eewehrojot ustrauktu poli-
tisko stahwolkli, atbildeschot tikai treshdeen. Trošfnis.
Dīrdami fāuzeeni: „Nost ar wīnu!“ Jaunturki praša
Kiamila pašā eeraschanos jau sēhdeen. Nolasā bijušo
kara un juhras ministru rakstītus protestus pret mainu.
Juhras ofīzeeri telegrafiski protestē pret jauno juhras ministri
un ištahdro, ka wīni ešot gatawi, ispiłdit par-
lamenta pawehles. Dīwi runataji mehģina leel-
wesiru aīstahwet. Wīnūs pahtrauz. Ar leelīstu balwu
wairakumu nolemj: ahtaki neaīseet, pirmas ne-
būs eeradees leelwesirs, un aīsuhta wīnam
rakstītu usaizinajumu, eeraštees tautas weetneeku namā.
Pulksten 4 īsludina sehdi par pahtrauktu. Koridoros
noteek mihtini. Beedalas ap 200 wīrs-
neeku. Wīspahreja usbudinašānās. Pulksten 5 un
40 minūtēs sehdi atkal atflahj. Nolasā 102 tautas weet-
neeku preekščlīsumu, īsteikt leelwesiram Kiamilam pašāam
neustizību. Peenahst leelwesira wehstule, kurā wīnāsch sīno,
ka ja tautas weetneeki neeewehros konstituzijas līsumus,
wīnāsch atteikšees no amata, atstahdams wīsu atbildību
tautas weetneeku namam. Ar wīšām pret 9 balšām peenam
schahdu resoluziju: „Tautas weetneeku nams pa dīwi reiš
usaizinaja leelwesiru dot atbildi us peeprašjumu ministru
mainas leetā; tā ka wīnāsch abas reīšas leedšees to darīt
un tautas weetneekus tā atstahjis nesinašānā par politiku,
tad tautas weetneeku nams īsfaka wīnam ne-
ustizību“. Sewīschka deputazija aīšwed resoluziju sul-
tanam. Sehdi sehdi pulksten 7¹/₂. Bostorā pee sultana
pīls peebrakūschī 3 turku bruuku fugi, kuru komandanti us-
stahdijuschī leelwesiram ultimatumu un peeprašjuschī, lai
atlaīstos ministrus eezeltu atpakat amatos, pretejā gadījumā
wīni bombardeschot sultana pīli un waldivas sehdeki. —
Sultans, ka telegrafs beidsot wehsti, peekahpees. Par leel-
wesiru eezelts Hīlmi pašā.

Par **Seemet-Amerikas Saveenoto** Walsiju
wīseidentu 10. februari (28. janv.) ar 321 pret 162 balšām,
kuras dabuja pretkandidats Breiens (W. J. Bryan) galīgi
eewehlets Tafts, kura kandidaturu pabalstīja Rosewelts. —
Pehdejaš ar fawu leelo eespaidu ari panahza, ka Kalifornijā
u. z. nepceehma līkuma projektus, kuri bija mehrēti pret
japanu eezekošānu, japanu bebrnu usnemschānu amerikānu
skolās un prašja, lai japoni dšihwotu tikai atsewīschās pil-
sehtas dakās u. t. t.

12. februari (30. janvari). Seemet-Amerikas Saveenotās
Walsīs bija leela nazionala swebsttu deena. Paģahjuschī
min. deenā 100 gadi no wīnu leela wīseidentu un leela

zīlweka Abrahamas Linkolna dšimšānās. Linkolns bija
weentahreschu wezatu, mašturiga semkopja dehls. Skolā sa-
ģahja tikai 6 mehneschi un jaunībā strahdāja semkopja
darbus. Bet wīna energija bija neīsfkštōšča un gara
dahwanas leelas. Un, ka zīlweks, Linkolns weens no zīl-
wezes wīsgaišchām parahdibām. Ar laiku Linkolns pee-
fawinajās pats mahzidamees no grahmatam plaščas sīna-
schānās un wīnu tureja par weenu no wīšwēizģateem
adwofateem. 1861. gadā wīnu eewehleja par Saveenoto
Walsiju wīseidentu. Linkolns usstahjās pret negeru wehr-
dšību. Deenwīdus walsīs atrīta. Sģehlās pilsonu karšč,
kuršč beidsās ar seemēka walsiju uswaru. 1865. g. Linkolnu
pa otram laģgam eewehleja par wīseidentu. Brijwības
karewju un bijušo wehģu ģawīles bija neapraštamas.
Bet kahds fanatīšks deenwīdneeks, wehrdšības aīstahwīš.
Wīlks Vots, 14. aprīlī 1865. gadā Linkolnu noščahwa
teatri Wāščingtonā. Tā krita sķepawam par upuri wehr-
dšības kēšču fadrogatajs Linkolns. Kahda dšihwes tragīta!

Mušu bildes.

Weešību sahle Rīģas pulwera tornī.
Par Rīģas pulwera torni bija tautā daschadas teīkas, ka
gan tani eeschpuse īstatoees? Daschi sīnāja, ka tur at-
rodotees kahda dšēls gulta un dšēls krehlīs un tur mahģojot
kahda tuhštōsch ģadus weza ragana, kura īstatoees ka
astopadēmit ģadus weza sķaistule — ta fawā laikā Rīģu
aīstahwejuse, ar rotam kēhruse eenaīdneeku lodes un metuse
tās teem atpakat u. t. t. Pulwera tornis, protams, buhwets
preekšč aīstahwešchānās, tam muhris apatščā 9 un augschā
wehl 8 pehdās beēs. Wīnets tas teē jau 1330. gadā, kad
Rīģa padewušeš wahzu ordenim. Pehz uģuns eerotšču
eeweschānās, peežpadēmitā ģadu sīnteni, tas par jaunu
nostīprinats. 1621. gadā no sweedru apsehģerešchānās tas
sīpri zeētis. 1650. gadā no jauna nostīprinats, bet 6 ģadus
wehlat pee kreemu usbruktuma atkal kreetni fadragats. Pehz
tam tas īslabots 1758. un 1840. ģados. Bet tad tas
stahwejis neīseletots un tur peemahģojuschās tikai duhģinas,
kamehr 1892. gadā to panehmuše studentu korporazija
„Rubonia“ par fawu konwenta korteli, pehz kam tas,
sewīschki no eeschpuses, toti ģresni renowets. Architektu
beedriba pašneed fawā II. īdewumā „Bildende Kunst in
den Ostseeprovinzen“, wairak attehļojumus no lepni eerih-
kotām telpām. Mehš eewetojam sķe kahdu attehļojumu
no weešbu sahles, tam līhģīgi eerihkotas ari zītas telpas,
us seenam ģlesnojumi, kas dara dīšču eespaidu. Seenu
logu ģlesnās fastahģījis mahšleeneeks Tode un zitu
eefahrtojumu wadģīs architektš Mehlsbards. — Kur Rīģas
fargataja ar fawu dšēls gultu palīkuse, to neweens nesti.

Walejas wehstules.

P. Purg. — **Witebskas** ģub „Maņas Weeja“ wahta bildi, tāpat
to, kas us pirmās lappuses, sģimejis ģlesnotājs Jan
Kosentšals.

Wesof. — **Parīse.** Juhju dseģolus u. z. fanehām. Sģrģīgi
pateizamees. Sģhtaki, rahi, wehstule.

A. K. — **R.** „D. . . ta saules lehtu“ fanehām.

P. — **R.** Dseģolus „Wīna“ u. z. ilģģjam. Ja ģums us mums
tahda usģģiba, ka to wehstule nodeewojatees, nu, tad
nedseģojēet wārs ne par „wīnu“, ne ari par zitu.

Redaktors: Dr. philos. P. Sālīts.

ģpāschneeks un īdewēis: Dr. phil. Arnolds Plates.

PARIZES LATV.
MAKSL. U. RAKSTN.
VEIC. PULCINS

Uzņemis to lihdī šchim G. P. Schufajewa igam peederofcho

koku materialu un krafsu tirgotawu

leelâ Janna eelâ Nr. 33,

wadišchu to turpmat lā

spezial papju un kimikaliju

tirgotawu

un luhdsu wjadfibas gadījumā pehž

asfalta juntu papjeem, seenu papjeem, daschadeem
pelekeem un balteem papjeem, akmenū ogļu darwas,
koka darwas, karbolinejuma, pika, krahsam, firniša,
petrolejas, karbolškahbes, smehru lihdsekteem

laipni pee manis greestees.

Par manu fabrikatu labumu, lā ari par bagatigo krahsjumu un kreetnu apkal-
pošchanu galwo manāš firmāš flawa, kura pastahw jau no 1869. gada.

Herm. Hübners,

juntu papju un darwas produktu fabrika,

Hamburgā, Rigā, Stokholmā.

Galwenais fantoris: Marstatu eelā Nr. 32. Telefons 366 un 3466.

II. noliktawa: leelâ Janna eelâ Nr. 33. Telefons 2427.

Rigas Pilsētas Lombards.

No 27. februara 1908. g. lihdī 9. martam 1908. g. eekihlataš
leetas no Nr. A 85063 lihdī Nr. A 90688 lā ari eekihlataš leetas Lombarda
nodačā I. no 27. februara 1908. g. lihdī 9. martam 1908. g., no
lihdī šimes Nr. 65294 lihdī Nr. 66117 (ja nebuhtu jau ispiertas waj paga-
rinatas) nahšs 11. un 12. februari 1909. g.

pulksten 10 pr. pusdeenas,

Pilsētas Lombarda telpās, Sirgu eelâ Nr. 12,

isuhtrupešchanā.

Pehdeiais terminš preelš augščejo lihdū pagarināšchanas waj
tipirkšchanas ir deena preelš isuhtrupešchanas. — Uhtrupē panahtee pah-
folijumi teel pehž lihdū šimes usrahdišchanas imalsati.

Uščuguna leetawa, granita sahgetawa un slihpetawa

J. Lahzis, Rigā,

Pletenberga eelâ Nr. 19. Telefons Nr. 2487,

peedahwā daschabus granita, marmora un tšchuguna kapu krusas
un pemineklus, kapu benkus, kehdes (is tšchuguna), kapu sehtas
(is tšchuguna un kalamas dšels) un metala kronis par mehrenam zenam.

Apstallejumus peenem un pahrdob no krahsjuma fabritas noliktawā,
Terbatas eelâ Nr. 26. Telefons Nr. 986.

Jenu rahditajus isuhyta bes maksas.

Pasta adrese: J. Lahzis, Rigā.

Dšels gultas,
behrnu ratinus,
masgajamos siekus,
petrolejas wahritajus,
tehmatšinas,
emalj. wahramos traukus,
petrolejas krahinis,
stikla un fajansa prezes,
niketa un alfenida prezes,
peedahwā pa lehtakam zenam
J. E. Musfjke
lampu fabrikas noliktawa
Terbatas eelâ Nr. 18.
Metala kapu kroni
leelâ iswehšē lehti.

W. K. Kiessling,
Rigā, piano magalina,
L. Jehkaba eelâ 8, blakus biršchai.
Fligeli,
Pianino,
Harmoniumi,
Klaweeru spēles aparati,
Nošču škapji
tikai labakee fabrikati par mehrenam
zenam.

Manā isderumā isnahkuščas un dabujamas šahdas
ahrstneezibas grahmataš:

Plauschu dilons
un
ahrstneezibas lihdsekti.

Sarastijis

Dr. med. G. Beldau, prakt. ahrstis Rigā.

→→ Maksa 50 kap. ←←

Padomi plauschu slimneeteem.

Sarastijis

Dr. med. G. Beldau, prakt. ahrstis Rigā.

→→ Maksa 60 kap. ←←

Ernstis Plates,

Rigā, pee Vetera basnijas un Škahrnu eelâ 18.

SELTA MEDALIS

London 1906

Ismehtāni un spredi pats!

Skaistuma Seepes „Ideal“.

Pasīstamas tā labākās toalet-seepes ražotājam ahdas kopšanai. Starptautiskā izstādē, Londonā, apbalvotas ar selta medali. Gabalinskā matkā 20 kap.

Parfims „Ideal“.

Labākais oders kabatas draņinām un drehbēm. Ar pabris pīleeneem veeteel smaršča wifai nedelai. Matkā pudelīte 75 kap., 1 rbl. un 1 rbl. 50 kap.

Parfims „Muguet Ideal“.

Labākais majpuķīšču oders, kahds wispahrigi ir. Flakons ā 60 kap. un 1 rbl.

Pomade „Ideal“.

Labākais matu un bahršdas kopšanas lihdseklis ar loti patih-lamu smaršču. Gabals 20 kap.

Sobu pulwers „Ideal“.

Weenigais lihdseklis pamatigai sobu tihriščanai un to isfarga-ščanai no bojāščanās. Desinfekzē muti un atnem nelabu fmatu. Kasīte 25 kap.

Matu ūhdens „Ideal“.

Pret blausnam un matu iksriščanu. Pudelīte 35 kap.

Dabujami apteeku pretšču tirgotawās un apteekās. Behrot luhdsam audītees uš firmas „Avance“.

Fabrikas noliktawa: Kaufeelā 10, pee A. Maas.

KOSMETISKS LABORATORIJUMS

„AVANCE“

RIGA

Taunā isdewumā
pahrlabota un stipri papildinata
Mahšfaimneezibas
un
Pawabru mahkfla.

Sastahdījufe Mlinjona.

Moderiga mahjās un šaimneezibas školās.

Bahri pa 2000 rezeptem, fastahdītas pehz daschadu tautu labalās garščas un peemehrotas Baltijas apstahkteen. Ar smalki ištahdateem trahšu bilschu peesitumeem un daudš ilustrazijam tekstā.

Matkā glihtā sehjumā 375 l., pa pastu peesuhstot 425 l., uš naz. naz. 435 l.

Ernsts Plates, Rigā,

pee Petera basnīzas un Stahrau eelā 13.

Manā grahmatu tirgotawā Stahrau eelā Nr. 13, wehl dabujama:

Dshwa maise

no Ludwig Herwagena.

Matkā 40 kap.

Ernsts Plates.

Baltijas audeklu manufaktur-fabeedriba,

Rigā. (fabrika Kengeragā). Rigā.

Bar fabrikas zenam pahrdod pašču pahrdotawā

Kungu eelā Nr. 22

Linu un pakulu dlijas un wifadas audeklu prezes, kā ar balinatus un nebalinatus deegus un tehnos.

==== Weenmehr krahjumā: ====

Mahju grahmatas.

Lauzineeku mahju grahmatas.

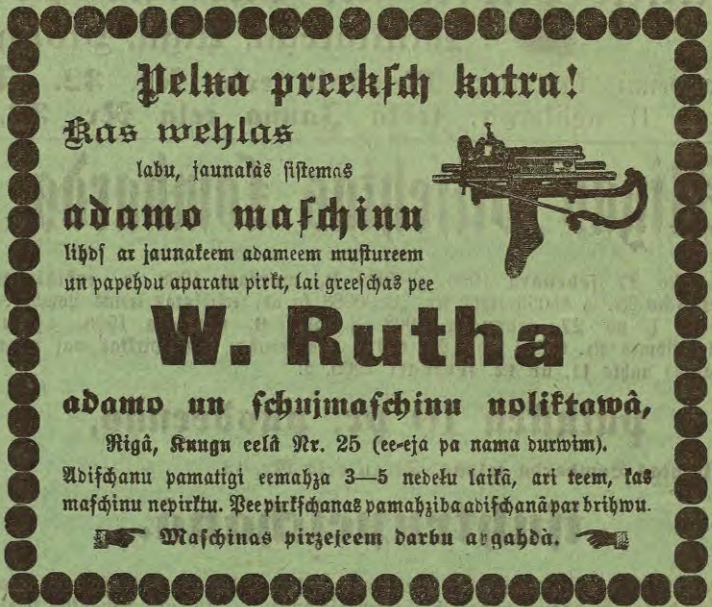
Jbres kontrakti.

Jbres kwibtes

==== wilās weetejās walodās. ====

Ernsts Plates,

Rigā, pee Petera basnīzas un grahmatu tirgot. Stahrau eelā 13.

Pelna preekščj katra!

Bas wehlas

labu, jaunatās sistemas

adamo maschinu

lihdš ar jaunakeem adameem mustureem un papehdu aparatu pirkt, lai gresčas pee

W. Rutha

adamo un schujmaschinu noliktawā,

Rigā, kungu eelā Nr. 25 (ee-efa pa nama durwtm).

Abiščanu pamatigi eemahža 3—5 nedeku laikā, ari teem, kas maschinu nepirktu. Pee pirššanas pamahžiba abiščanā par brihwu.

➔ Maschinas pirzeseem darbu ar gahdā. ➔

Weenmehr dabujamas
daschadās zenās

isrihkojumu biletēs.

Ernsts Plates

grahmatu tirgotawa Stahrau eelā 13.

Weikala pahrweetoſchana.

Zaur ſcho laipni paſinoju, ka ſawu noliktawu no Sirgu eelaſ Nr. 28 eſmu pahrzehlis uſ

Kauf=eelu Nr. 16.

Augſtzeenibâ

Ch. Riegert,
Cwaika-ſchokolades fabrika.

Stiprinaſchanas

lihdſeklis.

Dr. Hommel'a Hematogens

Peeprafot ſewiſchki jauſſiver

Glepenpadomneekſ Dr. A. Kobylins Sw. Peterburgâ: „Leſoſchâ gadâ eſ Dr. Hommel'a Hematogenu paraſſitju 28 jaſlinuſcheem auglitaâ mehâ ar froniſtu anaemiju ſtimneekem, — panahumi pahſpehja wiſas zeribaſ, ſewiſchki pee jauneem ſtimneekem un behneem. Panahumi bij neit ween apeties uſlaboſchana, bet ſewiſchki azis trihoſcha dſhwata ſejaſ kraſja un apeties atgreeſchanaſ pee ſtimneekem. Dr. Hommel'a Hematogens ir nepahſpehjamſ lihdſeklis pehž karjuma ſtimibam wiinu laboſchanaſ ſiadjâ.“

ir no wairaf kâ 5000 eekſch un ahrſemju profeforeem un ahrſteem par wiſlabato atſihtſ, dabujamſ wiſas apteekâſ un apteeku pretſchu ahrdotawaſ.

Dr. Hommel'a Hematogenu un paſadarinajumi jaatraida.

Pilſehtas walde.

Riġas pilſehtas ekonomiju walde iſnomaſ treſchden, 11. februari 1909. g. pulſt. 1 pehž puſb.

uhdens laukumu

aij CDE dambi, 3 ſahtot no 1. aprila 1909. g.

Riġâ, ekonomiju walde, 28. janwari 1909. g. № 392.

Riġas Laukfaimneeziabas Zentralbeedribas

konſuma weikals

== Tchrbatas eelâ Nr. 35 ==

peedahwâ wiſadus mahtſliguſ mehſluſ, kâ: tomafa miltuſ, ſuperfoſfatuſ, kaulu miltuſ, kainitu, iſchiliſalpetri, kalija ſahtuſ u. t. t.

Wiſadus laukfaimneeziabas rihtuſ un maſchinaſ, kâ: arkluſ un ezeſchjaſ, eezeenitaſ Dihringa atſpera un ſchkihwoju ezeſchjaſ, ſahleſ un labibaſ planjamaſ maſchinaſ, ſirgu grahbektuſ, twaika un gehpeta kulamaſ maſchinaſ, wehtijamaſ un ſortejamaſ maſchinaſ, ekſetu maſchinaſ. Daſchaduſ laukfaimneeziabâ wajadſiguſ peeder., kâ: mehſlu un ſeena dahtſchjaſ, lahptſkaſ, kehdeſ, naglaſ, ſtrikuſ, deſimalſwaruſ, maſchinettu u. t. t.

Peenfaimneeziabai:

Peena ſeparatoruſ, ſweeſta ſahtli, pergamenta papiru, kaſtuweſ, peena trautuſ, peena tranſportu kannaſ un wiſuſ žitnſ peederumuſ.

Debt Kapitals Kredt

== Kursi: Kantoristeem Gramatwescheem ==
 < kungeem un damam. >
 Sakumu katrâ lalkâ. Proſpekti par w.
J. Kasimirs, Rigâ, Basteja bulw. 11, pr. kreew. teatr.

Praschana ir: **Kapitals!**
 Augstaka alga! Labaks stawoklis!
 Zeen. weikaln. par weli usn. kreetn. spekus. Ludsu peprasit.

== Aleksandra eelâ Nr. 51. ==

Leelakais krahjums

oſola ar drehbi pahwiſkti un laſeti ſahrki un wiſi peederumi.

Metala
kroni

Metala
ſahrki

leelata iſwehlê.

J. Hiege, Rigâ,

Aleksandra eelâ Nr. 51.

Wairak kà 40 pirmàs godalgas.

35strahdà gadà pahri par (100,000) fimtu tuhstiofchu pudi tabakas.

J. W. Guffewa tabakas fabrika, Rigà,

(Firma dibinata 1852. g.)

fanehma nò plantazijam fubtijumu teizami isdewusfàs pehdeja 1908. g. rasfojuma fwaigas tabakas, kura teel isstrahdata un ir jau dabujama pirkfhanat.

Mineta fabrika tura par peenabulumu darit us to usmanigus gob. smehketajus un lubds pehdejos pahrliezinatees par wiskas isstrahdajumu: greefta **Bakuna**, fabrikas fihme „**Kugis**“ un **Schwizenta**, fabrikas fihme „**Tahrtneefs**“, reti augsto labumu.

SPERMIN-POEHL

PROF. DR.
SPERMINUM-POEHL

Wifn flimn eewehribai,

kuri flimo ar nerwu wahjibas, histeriju, nervosas dsmuma organu nespehjibas, pahrpuleschanos, pamirfchanu (Lähmung), mugurtaula dilona, wezuma nespehjibu, firdsarbibas trauzejumos (firds aptaulaschanos, firds pahrmehr. pulst., firds eelaischana, neweenada pulsteschana), masafinibu, rematizmu, fipilifu, blafus parahdibas dšhwfudraba dšeedneeziba, tuberkuloš, pulsfahberu fazeeteschanu, alkoholu u. t. t. kà ari wifem iswefeletojufchamees. — Firdsneeziba parahdijufchees weseleibat faitigi Spermina wiltojumi, kuri sem daschadeem nofautumeem tirdsneez. islajiti, tadeš pehrkot wajadsigs raudfitees us nofautuma „**Sperminum — Poehl**“ un peepraf. to original-palojumà no Prof. Dr. v. Poehl un dehlu. Organoterapeitiska Institut, Peterburgà.

Wifn kreemu un ahrfemes literatùrà atrodofchees daudsfahrteji eewehrojumu finatnes wihru un ahrstu nowehrojumi, par Spermina labwehligo eespaidu, atteezàs weenigi us prof. Dr. v. Poehla Sperminu. — Poehla Spermins dabujams wifàs apteefàs un apteeku pretfchu pahrbotawàs: 1) pileenu weidà (Essentia Spermini Poehl) 1 flafons — 3 rbl., 2) preefch apafschadbas eesprizejumeem (Sperminum-Poehl pro injectione) 1 flafite 4 eespriz. 3 rbl. un 3) preefch Nistira eespriz. (Sperminum Poehl pro clysm.) 1 flafite 4 eespriz. 3 rbl.

Sperminum — Poehl newajaga samainit ar weentafhrfcheem atschfaidijumeem.

Uf wehleschanos isfuhtam nesen isnahlfufcho grahmatu: „**Spermina — Poehl eespaidi daschadàs flimibàs**“ (140 lapp.) fastahdita us nowehrojumu pamateem, no ahrfsteem un flimeem. Ahrfsteem us wehleschanos isfuhtam fpezielu fimiflu literaturu.

Profesora Dr. v. Poehla un dehlu Organoterapeitiskais Institut, Kimifka laborat. un apteeka Peterburgà, Васильевъ Островъ 7 линия, № 18—178. — Augstakàs gobalgas (Grand prix) wifàs pafaules istahdès un labatàs medizinas autoritatu atfaukfmes.

Weikala pahrweetoschana.

Mana

eerotschu magasina

atrodas

tagad

leelâ Smilfchu eelâ 9,

netahlu no birfšas.

J. Nicklas, Rigà, eerotschu igatawofchanas meistars.

Telefons 924. Pasta kaste 809.

Filiale Jelgawà.

Manà apgahdiba dabujams:

Jowans un Olga. Beh-romans no A. fon Kladowa. Tultojis W. Behrs. Matšà 1 rbl. 50 kap.

Hannele. Sapnu dšaja no G. Hauptmana. Tultoj. Aspafija. Matšà 40 kap.

Heruhnteeschi. Drama 5 zehl. no Poruka Zahna. Matšà 40 kap.

Deaiffneegts mehrkis. Drama ij tagadnes 4 zehl. no Aspafijas. Matšà 40 kap.

Legafis. Drama 5 zehleenos no A. R. Ostrowka. Latw. tult. Lejas-Kruhminsč. M. 301.

Spehks. Romans 2 dakàs no Fritfcha Mautnera. Tultojis Augufis Deglawe. Matšà 80 kap.

Grufst Plates,

Rigà, pee Petera basnijas un Stahran eelâ Nr. 18.

„Waldschlößchena“ Merzens.